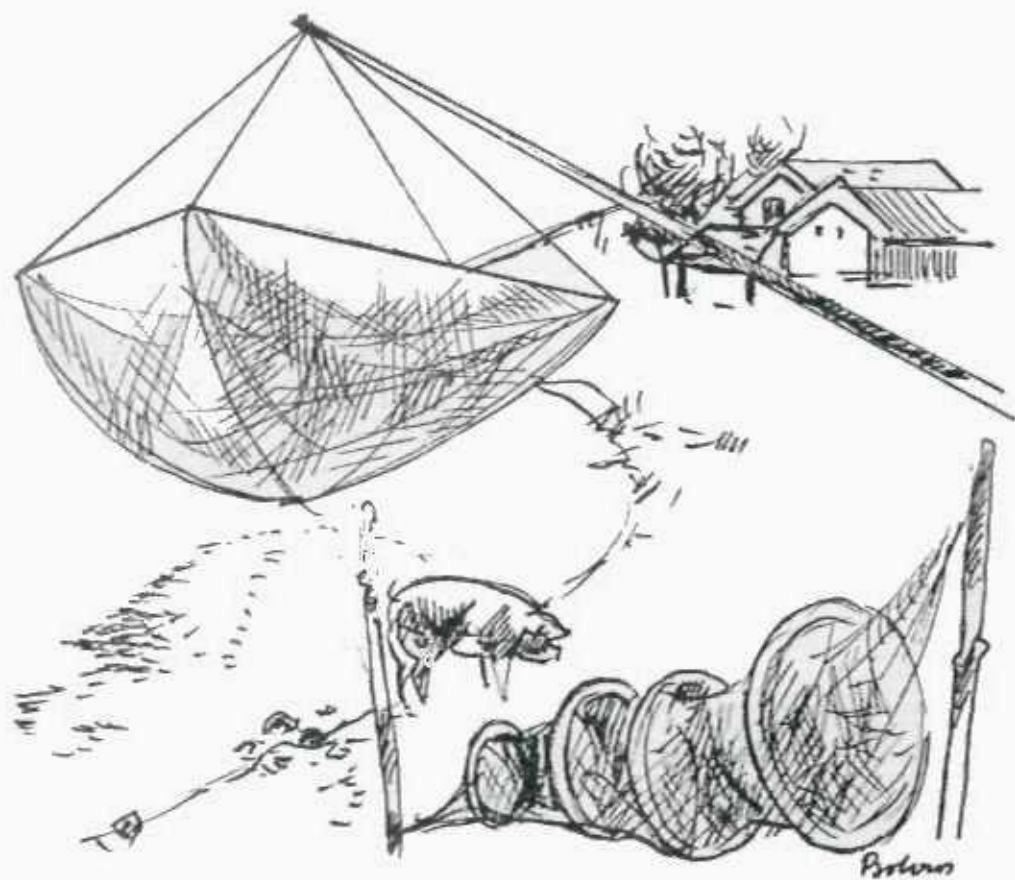
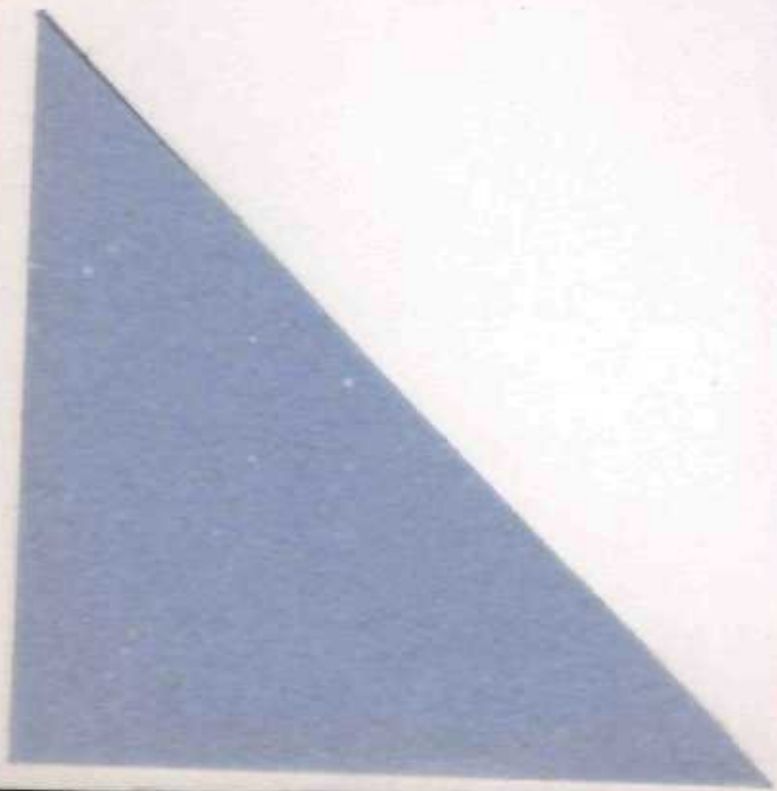

BETŰLÁBNYOMOK

SZOLNOK

1988

BETŰLÁBNYOMOK

—szemelvények a megyei TIT 1987-es irodalmi
pályázata alkotásaiból—

SZOLNOK, 1988

Szerkesztette és az előszót írta: DR. HORVÁTH KÁROLY

A borítót tervezte: BOKROS LÁSZLÓ festőművész

Lektorálta: SZURMAY ERNŐ

Kiadja a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár

Felelős vezető: Dr. Horváth Károly

Készült a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár sokszorosító
műhelyében A/5-ös nagyságban, 400 példányban.

Ny.sz.: 33/1988.

ISBN 963-7612 91 2

Szolnok, 1988 tavasza

E L Ő S Z Ó

A megyei TIT-szervezet irodalmi szakosztálya 1987. november 7-re pályázatot hirdetett. A megyénkben élő mintegy negyven pályázó többszáz - még nem publikált - művét küldte be a felhívásra. E bő termésből: a lírai és kisebb részben prózai, illetve drámai pályaművekből nyújt válogatást az olvasó kezében levő kis kötet.

Donkó László költő az idősebb korosztályt képviseli, s huzamosabb ideje van jelen szűkebb hazánk irodalmi életében. Zsovák László a fiatal nemzedék tagja, s versei először jelennek meg nyomtatásban. Jenei Gyula szintén írói pályája elején tart, s ígéretes versei, prózai művei máris komoly figyelmet érdemelnek. Szent Ernő neve ismerősen cseng sok olvasója fülében, s versbeszedett kozmikus-filozofikus gondolatai most is pontosan fogalmazva ösztökélnek a töprengő együttgondolkodásra. Körmendi Lajost, az országosan ismert - és elismert - íróat ugyan csak viszontláthatja a kötetben az érdeklődő olvasó! Ő most novellával és hangjátékkal szerez-

het élményt és örömet a komoly irodalom barátainak.

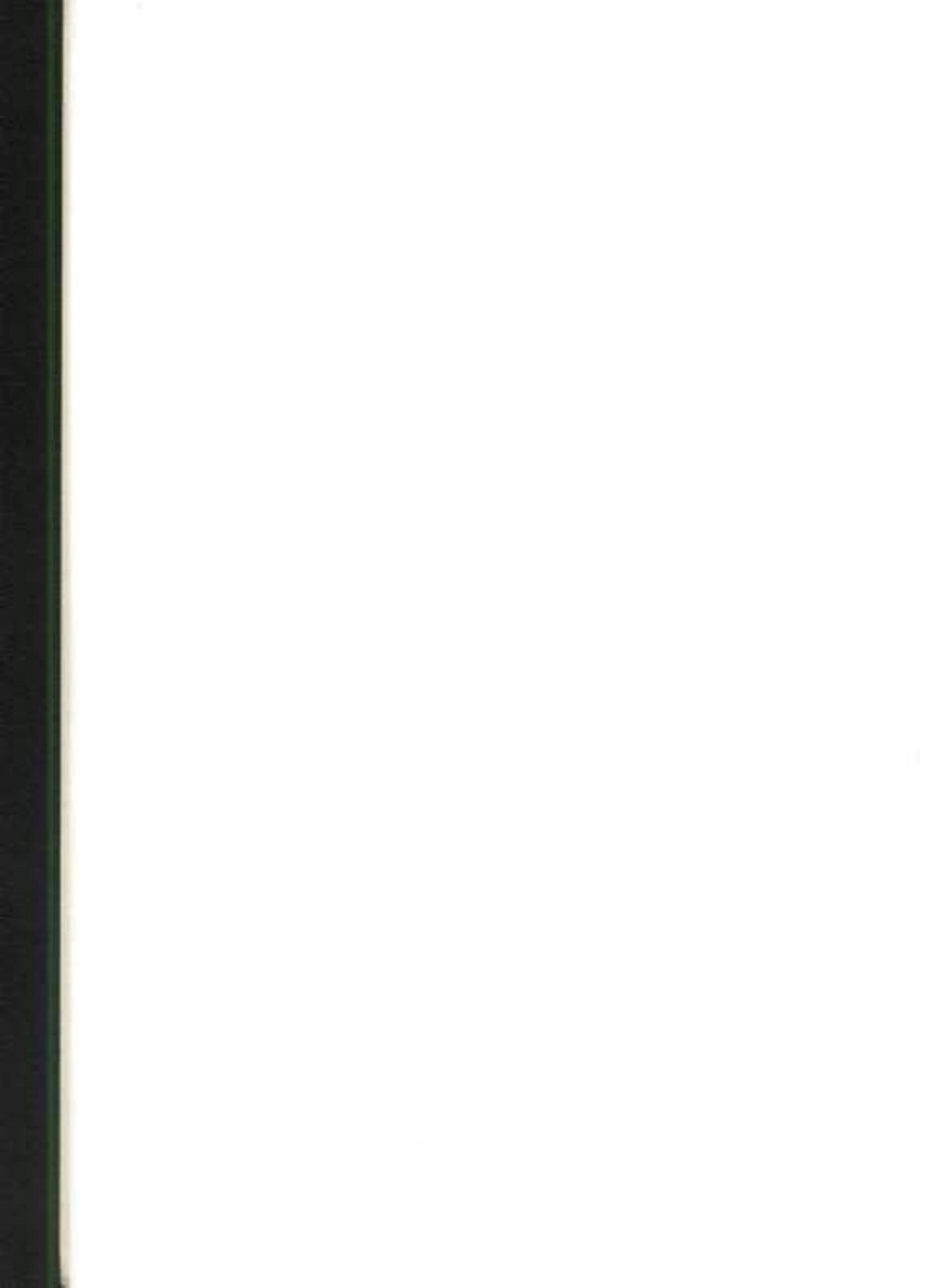
Az öt bemutatott szerző versben, prózában, hangjátékban egyaránt jól felismerhető egyéni hangon szólal meg. A Körmendire jellemző markáns fogalmazás és szókimondás jól egészül ki szerzőtársai bensőséges lírájával.

Külön öröm, hogy a kis alkotókör mindegyik tagja megyénkhez kötődik, megyénkben tevékenykedik. Így érthető, hogy rólunk szóló műveiket még inkább a magunkénak érezzük.

A kiadást a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár a TIT megyei szervezetének támogatásával az 1988-as év könyves ünnepeire készítette elő. Ezzel is tisztelni kívánunk olvasóközönségünk előtt.

Szolnok, 1988 tavasza

V E R S E K

DONKÓ LÁSZLÓ

az első "békés" éjszakán,
1935-ben születtem Keszthelyen:
Zsuzsádon. Származásomról
amikor beszéltem, majd az 50-es években
tejipari munkásta melidül.

A Jászapati Gimnáziumban estem
férfi és költő. Első verspróbál-
gatásaimat a debreceni "Építő" közöl-
te. Persze, hogy továbbtanulást kellett
egy tanügyi iskolában, az 50-szentes-
nán. Iskolám bántam meg a
tanügyi iskolát. Széleskörűen a Jászapati
embereket, konok-embereket és
az illető akácos csóndot...

Sok-sok esztendőn át gyermek-
verseket írtam. Mégis jelentek at-
laghatáron innen és túl. Mint a va-
lamennyi gyereknap, hetilap közölt
től. Még a praxisz: "Kis Építő" is.

1980-as évek közepén újra írtam
"Kis Építő" is. Így is lett a
alak a JÁZSAPATI 7 versenyt adta közre.
A Néplep közölt tőlük rendezeték.

V A K D Ű L Ő

- Versciklus -

PROLIBARÁTOM

- K A-nak -

Héj, hajdanvolt prolibarátom,
megderesedtél, lám, te is,
nézel erős dioptriádon,
közelre látunk, mese nincs!

Egyszer volt fényes 45-ben,
messzire néztünk kamaszon,
akkor boldogan belénk döbbent:
újjászületünk tavaszon.

Fényes szelek fakóra váltak,
fairól lekoptak jelszavak,
arcunk lett mélyebb, barázdáltabb
s vérnyomásunk lett magasabb.

Negyven év elszelelt felettünk,
tettük felvállalt dolgaink,
kevés jószóért, s elviseltünk
trombózist s annyifajta kint.

De meddig még, prolibarátom,
meddig, mondj erről valamit.
Addig leszünk legény a gáton,
míg dobban szívünkben a hit...

VAKDÜLŐ

Mindig nosztalgiázom,
s egyszerre szebb lesz a nyár,
ha ott ér a szél, a vászon,
a kékből szőtt, a tanyán.

Ott voltam ifju s könnyű,
akár a szálló homok,
máskor, mint nehéz göröngyű
vakdülő, ballagtam ott...

Ott víg adjon isten-nel
köszönt rám a traktoros,
a jószággondozó, lelkem
attól most is mámoros.

Újfent jártam ott, stigmás
akácsor csápolt felém,
s meg sem ismert a bringás
tini-tehenészlegény.

A dűlön tozaporzott,
hullt a homok, mint a mák,
alig látszottak a torzók:
buldózerrel dúlt tanyák.

S nem jött egy öregnéne
kórókerítés mögül,
- most tudom, zokogni kéne,
hangtalanul, emberül.

Egyik meghalt a házzal,
- összedőlt a világ -
s békét kötött elmulással
az utolsó mécsvirág.

Másat otthonba dugta
a "gyermeki szeretet",
nyílt falból kinő a dudva
s a juss csak romlás lehet.

Már nem nosztalgiazom,
ősz van mindig a tanyán,
halottakat fed a vászon
szél s gyászdalt kántál a nyár...

CIFRA PALOTÁK

Emeletesek, színes palásak,
mézeskalács házak, tetők,
boldog faluszél, mennyivel másabb,
mint gyermekkoromban, azelőtt.

Nincs már nádfedél, dülöngő kémény,
nyomor penésze vertfalon,
a módos ház házat falu végén,
s a mennyig ér már a plafon...

Falát rakja kétkezi kalácsa,
cifrázzák míves mesterek,
szerelemre, nagy boldogságra,
- szükségét ne lásson a gyerek!

Összkomfortos, cifra palotákat
kupornak össze szépszülők,
ám a komfortos boldogságnak
ízét sohasem érzik ők!

Az egyke fényes városba vágyik,
s elviszi távolsági busz,
haza nem tér már, mindhalálíg
bolyong inkább, mint Odüsszeusz...

Üres a sok ház, mint őszi fészek,
téglaí közt kihajt a gyom,
vénszülők szívét magány, enyészet
lepi be lassan, vastagon...

Mit raktak délig - mint balladában -
estére mind-mind leomlott,
él, míg meg nem hal, egymagában
befalazva sok vénbolond...

TÚL ÁZSIÁN

Vakdűlő szélén szélütött,
roskátag tanyaház,
ereszig nő a vadbürök,
szél leng, mint komor fohász...

Verandán öregnéne ül,
bámul a semmibe,
felhős arca fel nem derül,
hozzá nem tér senki be.

Hű kutyája ritkán csahol,
kormos varjút ugat,
gyepcsapáson az udvaron
silvít a léghuzat...

Óriás kéz az áltetőt
kettétörte, halott,
üres mosléketetőt
lökösnek korcs malacok.

Hullong a csöndnek kvarcporá,
vastagszik a magány,
az üngyilkosság szapora
sok világvégi tanyán.

Meghalnak mind az öregek,
gyorsanölő cián
a magány s nincs rá láttelelet
ott, túl sivár Ázsián.

ELJÁRÓ

Az első őszi ködben,
baktat az árnyalak,
karja merev könyökben,
táska hóna alatt.

Eljár ő hajnalonta,
várja a gyár, üzen,
tán Berény, tán Visonta,
tán érte Pest üzen.

Odahagy forró asszonyt,
párperces csókokat,
szél füttyörész bús sanzont,
míg a busz betolat...

Majd elviszi kék ködben
- ugye, romantikus -
önmagával örök pörben,
a távolsági busz...

APAI NAGYANYÁM

Kemény asszony volt, kunféle,
vászonból szíve, köténye,
mint kemence, tüzelt, ízott,
víznek tűze, tűznek víz volt.

Szavára a két menyecske
nyíltól fialát körbe nyeste,
s hogy ne lássék a szegénység,
rámeszelte az ég kékjét...

Hat gyerekkel hatszor áldott
s hatszor jajdult imát-átkot,
de konokon mind kihordta,
- boldogságra? irgalomra!

Mostanában, hogy öregszem,
látom szemét, kéken rezzen,
tükrében nézem arcom,
hasonlítni lesz-e sanszom.

Kellene a konok kun hit,
ami naponként megújít,
ami nem hagy nyugton, békén,
ott sem: életem legvégén.

Űzne, tüzelne a tette
s nyesném, mint a két menyecske,
nyítt falát országos gondnak,
- igaz-kék lehessen holnap!

ŐSZI SZONETT

Lassábbodnak a mozdulatai
a muskotályosid időnek,
mint érett asszony pillanatai,
egyszerre évekké nőnek...

Hiába praktikázik jegenye
levélréseit takarni,
rajtam sem segít uborka leve,
az őszbe bele kell halni.

Vagy köpni rá nagyot s időtlenül
bebujni kék atlanti szélbe
s szörfözni véle a Földön körül,

az elmulással sose érde be,
akkor nem rostálnak ki az évek,
ha hagysz végül egy
 verstörődőket...

ESTI ARS POETICA

Mint ceruzarajzon grafitstír,
az est szenes satírozás,
lélekkarang ózisztje kondul,
busz zúg, repcsi s valami más...
Esték jönnek egyre komorabban,
csapódik egy-egy meteor,
széthull, mint szívem ezer darabban,
s vérszilánkos lesz a beton...

J E N E I G Y U L A

Abáczsalókon születtem 1962-ben,
Alföldi Állatorvos- és Közvetőiskolai Állatorvos-
képzésen végeztem, majd 6 évig
Szeged kötött magához, ahol ma-
gyar — köztudomásúlag — szakon kaptam
diplomát a Jászberényi. Dolgoztam
könyvtárban, kollégiumban, utóbb
pedig a Szegedi megyei Népi
foglalkoztatott. A '88-as esztendő
áronban Népiértelken talált, az itteni
művelődési ház vezetőjeként.

Írok. Hosszabb- rövidebb megem-
léstekkel, de mindig folyamatosan.
Önálló kötet összeállításaim dolgo-
zom. Verseim napilapokon kívül
megjelentek a Szegedi Lapokban,
a Jászberényi és a Délmagyarországi.
Kérlek ígért a Főváros és a Köztársaság is.

ISTEN IS IDEGEN

Verses varázslóim,
álmotok vigyázom,
pernye havazása
rajzolja gyászom.

Hazánkat kerestem,
házamat se leltem,
de veletek mégis,
csak kiteleltem.

Kihull a szó számból,
ami fáj, az fájjon.
Isten is idegen
ezen a tájon.

SINKA ISTVÁN EMLÉKÉRE

Hogy van a közel, s van a messzi,
tetőled tanultam szalantai
Sinka István. Fekete bajtár,
fényen átfehérlő ember voltál.

Krisztus-külyök, karácsonyi pásztor,
uradalmak úrén átvilágoz
kazlak tüze, miként szavaid,
ha téli tájba bérány születik.

A szóról rendeltetett - fájjon,
s át a tájon, Körözs-parti tájon,
opál mezők ha fölfénylenek,
néven szólítlak, nagyranőtt gyerek:

életen túl, halálon innen,
segíts újra, megint megidézmem
azt a közelt és azt a messzét,
tőled tanultam egy őszi estén.

TÍZ SZÓ KDSZTOLÁNYINAK

Az a csók. Igen. Az lehetett a
kezdet. Onnét a végzetes ölelés, amely
rádtestálta az életet azon a
szurós-szép éjjelen, midőn a
vér is csak miattuk lüktetett,
a szívük kihagyó dobbanása jósolta meg,
elindultál a sír felé költő-kedvesem,
S az az út. Az volt csak a nagyja!
Poros Bácskából Pestre vitt, de
szűz álmokat hiába kutatott-kapart
föld alól is tűzsi két kezed, mert a
televényt macskakövek hieroglífáival
hazudták teli valakik, megasztán az
álmok is elkurvultak tőled rég.
Igy önzült rád a férfikor.
Talán akkor, mikor borgőzös éjjelek után,
ércesen csillanó hajnalokon,
Kornéllal kettesben-egyedül, a
sínek mellett csatangoltál,

és szalag nyakkendőd furcsa sárga csokrárt
arcodba csapta egy-egy csél-csap fuvallat,
s fájt tudnod,

negyvenyelces nagyapád kardja
rozsdásan csüng a szabadkai ház falán,
a régi Kossuth-kép alatt,
s anyád, az édes, hiába vár
minden bíbor este, kaputokba a szél
fájdul csak belé a lomha őszi csendben.
Aztán már az sem.

Am volt még a háza, éltek még a
csupa-csatak lányok, és volt az a
recsegés, azok a sikolyok,
a hajnali szerenádok, a hitt hitetések.
Felnőtt játékok már ezek.

S a redakciók malmában pergett rád,
egyre pergett, a liszté lett búza, pedig
te még akkor is gyöngy szavakat szórtál
elbűnk, hogy játszunk azzal is.

LADÁNYI MIHÁLY HALÁLÁRA

most hát vége...

de végtére is mit akartál?

jó, jó, tudom, ölelni a legvadabb,
a legszebb tomporú lányokat,
hallani a kéjes sikolyokat
izzadó dunyhák alatt.

és még?

hogy halálod után
csupán néhány nappal
vidéki redakciók babazsúrjain
Istennek kijáró tisztelettel,
vodka-rekedten
emlegessék föl nevedet?

menthetetlenül legenda leszel,
ha még nem vagy az.

verseid inkább előbb, mint utóbb,
a boldog békeidők
színházi kódébe langyosodnak.

és hogy eladtad írógépedet?
éhezni, csalni, lopni kényszerültél?

ilyen időket élünk.

egyébként mindegy.
a költőt csak versei ítélik meg.

immár sóhajaid jóvátehetetlenedtek,

s az ibolyaszínű nadrággombok álma
ma még rettenetesebb.

MALOMIDŐ

hazátlan nép,
néptelenedő haza:
mint egy vénlány,
kinek nem került
öltalmat adó férfi;
mint egy anya,
ki temetőbe jár ki
fiait siratni.

TEMETŐBEN

A sorba állított, fejkendős
igazságokat ott a temető szélénél
fölismered-e még, s mondd-e nékik:
- Nagyanyáim, hozzátok szalasztott
a csecsemő idő,
hogy pókhálós arcotok közelében
lessem és tanuljam el mindazt,
amit már a harangok sem tudnak,
se a bugyborékoló nyári esők,
se a ház elé ültetett akácok,
se az útlevél-ellenőrzésekhez
V-alakba igazodó vadludak!

ESŐBEN, SZÉLBEN IS.

megettörtött hitű kopjafák!
egyedül álltok szélben, esőben,
telek hullámzó hóverésében.
egyedüliségeteket nem óvja vigasz,
csak káromkodásba fúló szeretet.
ennyi megárta?
s mi lesz tovább?
hová vánszorog ez az út is?
árulásokba érünk.
telek fullasztó
magánya kékül
körmünkre.
magunkra hagyatottan állunk.
immár a legvégérvényesebben.

VAN VALAMI

van valami ebben az
össze-visszaságban,
amit a bölcsőben,
vagy még előbb
testáltak rád
acélos kun szemek,
akác gyökérből fogant
összerelmesek,
tarló szagú öregek,
amit mindig tudtál,
s ugyanúgy:
nehéz a súly,
téphetetlen a kötelék,
s a televény
jobban ölel,
mint nagyvilági
kedvesed.
tudtad,
milyen ez a haza;

tudtad,
élned máshol nem lehet;
s már tudod,
itt is széttépnek a szelek...
de a kutyák,
sápadt,
téli éjeken,
mikor szájunk előtt
csend virraszt csak,
másként vonyítanak
a holdra fel.

TÉL A TANYÁN

Hájszálgyökerek az éjszaka szorításában,
havas kertekben kutyák ugatnak,
látomások a komfort nélküli csöndben,
a fecskéknek fele sem jön vissza.

Forgácsok a fagyott földön,
sikolyok a tél havában,
félelemből megtűrt ölelések
részeg szeretők ágyában.

Faparazsas a tűzhely,
anyókák körme kékül,
rájuk dermed a rontás,
a várakozás nyomorrá békül.

ŐSZI SZONETT

testemet nem mosták idegen tengerek.
először feszülök szonettre, magamért.
látomásaim rettentik a verseket.
mikéntha részeg szavam, ijesztő az ég.

kócos kölyök kiált a zord messziségbe,
az utakat felezik hőszi vonalak,
nyarakba lobban régi szeretőm képe,
ősz hasít a tarlók arcára ráncokat.

ittthon vagyok. enyém már minden negatív
mozdulat. rámszámolnak. fény nem vakít.
tompán vallanak elbitangolt verseim.

mit is tehetek? nyelvem sosem volt latin,
bár /rohadnak a dáliák. ez is Tomi./
vérezni tudtam úgy, mint egy jó római.

VÁNDORSTRÓFÁK

bezártam magamat idegen városba,
markomba, mozdul a mozdíthatatlan idő,
szégyellem az elbitangolt verseket,
riadt látomások vonulata jő.

ki mer kérdezni csatások lányokról?
az izzadt bugyikat ki tépi le?
ki sajnál megannyi árulásomért,
ha gerincem helyén nem marad semmi se?

feddön honnan szólnak rám és kicsodák?
mily felhőket tép a téli szél?
rég elmaradtak a rímes csodák,
csak egy ember van itt, aki dadog és fél

BITANG VAGY! S ÉN HAGYTALAK...

hajad fiúszra vágva. szemüveged pajzsa mögül
kiomlik szemed. vékony karod a szalonbéli
látomás. mennyire úrasszonyos vagy most,
kosztolányisan könnyed, könnyű is talán.
estéknként jó volt tenyerembe temetni arcodat,
az érdeset végighúzni a puhán, alulról fölfelé,
miként egy pogány rítus, mint napimádó bujaság.
Dide örült volna, ha láthat. s én csókoltam
véres habot köpő szádat. micsoda csókok
voltak azok! ó, ne hidd, nem az emlékek,
de valami furcsa örület nehezül rám.
tudom, nem szabad mindent kimondani,
csak ez a különös hév! elkapott.
gyöngye voltam, most is az vagyok.
ma este a szádat néztem hosszan.
kiszakítottam belőled, de megfejtteni
nem tudtam. másfél éve próbálok pedig.
fogaink koccanásában volt tán a titok?
más szeretőm nem illesztette úgy húshoz

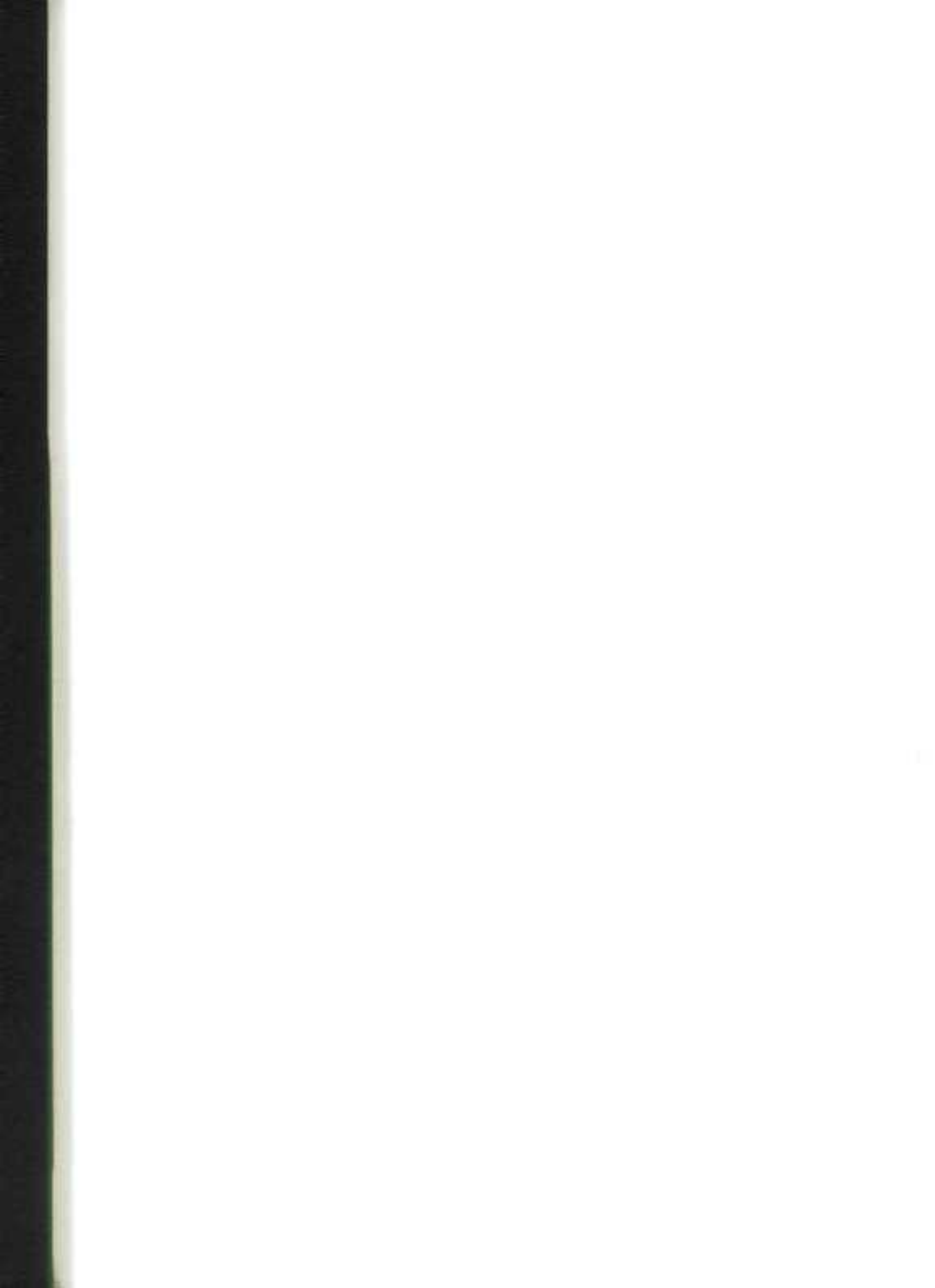
a húst, csonthoz a csontot. bitang vagy!
s én hagytalak. arcokra folyt a hőség
azon a tavalyi őszön. pénzem elfogyott,
hitem is. később eső verte föl az aszfalt
porát. ám miénk volt minden kiagyalt, megkívár
vágy. miénk a hatvanfokos vodka-szabadság,
a hálózsákban ketten alvó rettenet,
a hagyma és szalonna szagú szerelem.
akkor még miénk volt a vágy és a szabadság;
és a rettenet is, meg a szerelem.

CSIGA-ÁZ

Csigaszarv-csiklókön
elmatat az újjam,
honnán is sejthetnéd,
hová indultam?

Ki mondja meg, kiért
emelem a kezem,
s mily kényszer húzza rám
rímes jelmezem?

Miféle a szándék:
ölelni és ölni,
hazásban hontalan
áldva gyűlölni?

S Z E N T Í E R N Ő

Mint már annyiszor, most
is a valóságközeliség villa-
nyozta fel képzeletemet. Ki-
nakítottam magamat a
vöndökből. Befogadtak
társaságukba az évszakok.
Elmem önzefüggéseikkel
szórlesterik. Ha kébégék
törnek rám, elfogadom
igazam kompromisszumos
ajánlataid. Érzéseimet
szoros szálak jűzik a vé-
letlenekhez. Bizom emlé-
reim helytállásában.
Nem hiszek az önma-
gamra hasonlítás kocká-
zatmentességében

MONDÓKA

Keresem a hőseség mögött lapuló telet
Keresem a fények elől megszökött félhomályt
Keresem a kint és a bent kézfogását
Keresem az igazságaim mellé fektetett valót
Keresem a vigyázva lépők kimért mozdulatait
Keresem a még menthető rám eső részét
Keresem a nemléthől kimentett sorsokat
Keresem az érintésre összehúzódó álmokat
Keresem a szó legtávolabbi csöndállomását

HA VALAMIT NAGYON AKARSZ

Ha valamit nagyon akarsz
Meggöttözött csönd lesz belőle
A kijelölt helyen ért földet
Boldogulásod ejtőernyője

Ha valamit nem akarsz
Szószaporítás a vége
Az alkonypiros szégyen
Tanított meg a tisztességre

VERSSÉ ÁLLT ÖSSZE

Csillagtejfogait

Elhullajtotta az éj

Öröklét költözött az itt és mostba

Átölelte a véges a határtalant

Tapintom az anyagtalant

Verssé állt össze

A mondataimban talált valóság

NÉGYSOROS

Átsétáltam az őszből a télbe
Bemagolták érzékeim a valót
Kiszámoltatták velem a történetek
Érzéseim aranykorona értékét

KIFAKULT FOLYTONOSSÁG

Szétszórta dolgaimat
A kifakult folytonosság
Az egyenlősített kint és bent
Teleaggatta magát világossággal
Kiskorú találgatások méregetik egymást
Rendezett belátásaimban
Egyszerre mozdul a van az igazzal
Ismerősként jár-keel mondataimban a valóság

HAJTÚKANYAR

Szájam nevén nevezte a csöndet
Beitta magába az ősz a telet
Kitérők után futkos a hajtúkanyar
Szokja a félhomály a sötétet
Zajt hallok fölismeréseim felől
A köznapiban találtam meg
Ittlétem fellelhető nyomelemeit

SUMMA

Összegabalyodott az évszakok
Keze-lába
Nem repült sült galamb
A számba

Alulmaradt hibátlan
A tettes ismeretlen
Váltogatja fényeit az ég
Felettem

Egyesült egymással
A kint és a bent
Körbeszántotta ösztöneimet
A rend

METAFIZIKUS SZAVAK

Ijedtségem kaptárában
Metafizikus szavak zümmögnek
Kiköpte szájából a szélzablát a levegő
Pihentetem emlékeimet
Nehogy idő előtt kidőljenek a sorból
A mögöttem hagyott évek
Kényszerleszállást hajtott végre a telihold

LÁTLELET

Kezdetét vette ittlétben

A kell és a muszáj műszakváltása

Átszivárgott mondataimba

Elmúlásom végakarata

Látteleletet készített tudóm

A belélegzett levegőről

EGYTŐL NÉGYIG

1.

Kímélem álmaimat hogy a való
Továbbtartson leírt mondataimban

2.

A harmónikus önállóan is megnyugszik a szépben

3.

Összemelegedett igazam igazaddal

4.

A szél a levegő hosszúra nyúlt székfoglalója

TÍZ ÉS HÜSZ KÖZÖTT

10.

Vérfertőzést kapott az alkony

11.

Kiváncsivá tett

Csontjaim fehér éjszakája

12.

Kár lenne hitetlenséggel elcsúfítanom

Mit magáénak vall húsom és vérem

13.

Nézegetem meg-megiramodó tollam

Betűlábnyomait

14.

Átnyúlik egyik mondatból a másikba

Fölismeréseim drótkerítése

15.

Meghívást kapott ösztönösségem

A természetesség katedrájára

16.

Vitriol csöppent a kitaláltra

Ne gondolj halálra

17.

Szétszéledtek az összesenben

Az egymáshoz hű részletek

18.

Fejd ki őszinteséged tőgyéből

Mit csak neked adatott meg kimondanod

19.

A szó látomásaim testszaga

20.

Elakadt a valóságosban álmon

MARGÓRA ÍRT SOROK

Agyamban fekete pontok
Kék lánggal égő megszokott
Remegésem legszélső háza
Kötőtűvel átszúrta mindhiába
Kiidegelt tél vége
Egyedülültem csöndkéрге
Kishíján a se kint se bent
Eltette láb alól a végtelent

LENYOMAT

Közérzetem lenyomatát
Őrzi mondataim kövülete
Titkolódzásokba torkollt őszinteségen
Kipótoltam fizetésemből
Álmaim műszakpótlékát
Tiltja fájdalmaim etikettje
Testi kínjaim reklámozását

VÉSZKIJÁRAT

A már megint és a meddig még
A folytonosság nélkülözhetetlen kellekei

Üsszeismerkedett tudatom a határtalanral

Előcsalogatta képzeletem a felhőkből
Az esőcseppeket

Értelmem a logikátlan vészkijárata

A VERS

A vers résnyire megnyitott valóság
Gesztus mit nem hagy el
A pillanatokért felelős öröklét
Közelhozták hozzám a szavak
A természetesség ajzószerét
Széthasogattam hangokká a csöndet
Minek szépítsem álmaimat
Ha veszélyeztetve érzem mit kimondok
Előbb-utóbb erőtlenségem rostáján
Kihullanak fénytelen mozdulataim

KLEPTOMÁNIÁS PILLANAT

Szerencsés kimenetelű szorongás

Ha nem itt akkor ott

A kleptomániás pillanat

Öröklétet lopott

Bekövetkezett a legrosszabb

Kiújult álmod sérve

Ki figyel ilyenkor

Az igaz beszédre

HA HISZEL NEKEM

Hitem tizenkét pontját
Átfogalmazta testem
Csöbörből vödörbe
Nem jószántamból estem

Ijedtségem ha hiszel nekem
Félelmeim mentőangyala
Két kézzel kapaszkodom
Tapasztalataimba

SZEKVENCIÁK I

Írom az alkony lecsavart petróleumlámpáját

Írom a leitatott szelek inbolygó mozgását

Írom a szívinfarktusgyanus tengereket

Írom szolgálati idejüket töltő metaforáimat

Írom Stockhausen csöndekhez kikötött zenéjét

Írom álmaim hazahozott hamvait

Írom a szőnyegként felgöngyöltett múltat

Írom a sorsukról utólag értesültek táviratát

Írom az örökléttel megtapostatott pillanatot

SZEKVENCIÁK II

Írom a fák közt bóklászó szél pizmogását
Írom a tűzzé átszellemült fahasábokat
Írom a világosság mögé dobott félhomályt
Írom a lovak orrából kinőtt páraszörszálat

Írom közérzetem alaprajzát
Írom hallásom tisztaszobáját
Írom a vágyaim satujába fogott érzéseket
Írom reményeim szűrős mellkasát

Írom az aktualitásokkal élethen tartott változatlant
Írom az őszinteség fájtatója alatt parázsló valóságot
Írom a történelem suba alatti ítéleteit
Írom az évszak-szerencsekerékből kihúzott jövőt

SZEKVENCIÁK III

Írom az emléktáblával megjelölt tájat

Írom az alkony pirosra tapsolt tenyerét

Írom az átlátszóvá feslett erdőt

Írom a levélzizegésből előbújó hangokat

Írom a szürkeség ölébe ájult színeket

Írom önbecsülésem tisztán maradt lapjait

Írom tévedéseim kiöntött mosdóvizét

Írom félelmeim eltakart arcát

Írom költészetem metafora-kozmetikusát

Írom az álmainra tetovált időt

Írom az evésre-ivásra zsugorodott mozdulatokat

Írom az örökléttől ellopott órákat

Írom az első kiejtett szóra ráakódott csöndet

Írom az összesenhez hí részleteket

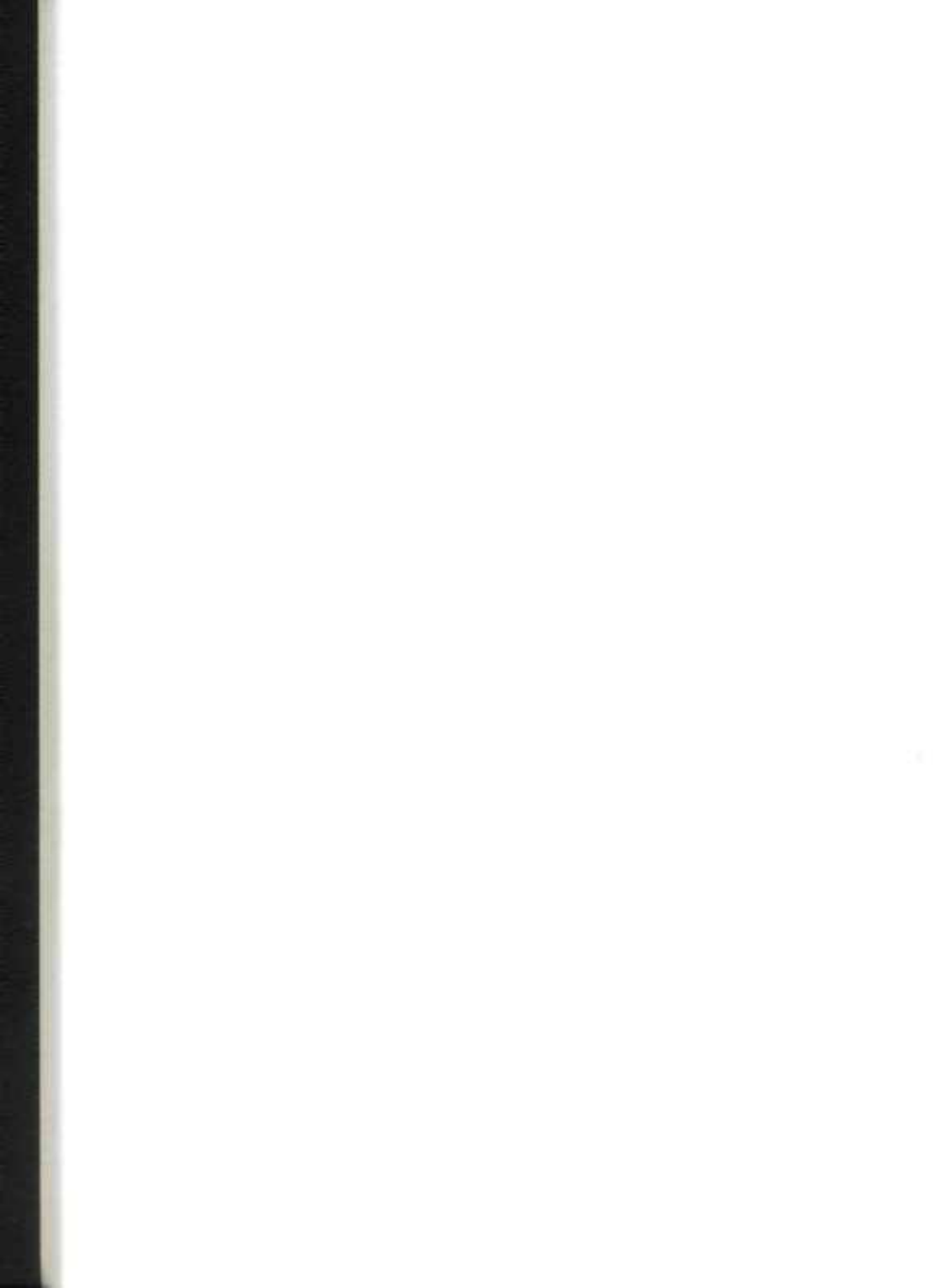
Írom a versemben magára talált beteljesülést

NEVEK EMLÍTÉSE NÉLKÜL

Élvezhetetlen érthető
Sehol se jegyezett álomtémető
Ismerős évszakakkordok
Önmagukon túlmutató sorsok
Nevek említése nélkül
Aki haragszik majd megbékül
Üveg alatti naplemente
Hangok örködnek a csendre
Ennyi volt örökre vége
Kikeletkor ne gondolj a télre

LEHET, DE MINEM

Lehet, de minek
Lehurrogták az éjszakát a színek
Sötétben celebrált nyíltság
Megfejtetem ittlétem titkát
Egyenesbe hozott életvitel
Van verseng a ninccsel
Lekapcsolt célirányos akarat
Rekonstruálta az ősz a nyarat

ZSOVÁK LÁSZLÓ

Itaque magis ad hunc modum
dicitur magister. Et a mi-
nistris, qui a rebus
hunc modum tractantur, dicitur
et ad hunc modum dicitur.

Et magister dicitur
magister, dicitur autem is,
magister, dicitur dicitur, dicitur
a dicitur.

Et dicitur dicitur, dicitur
non dicitur a dicitur;
non dicitur, et dicitur
et dicitur - dicitur
dicitur dicitur, dicitur

Haec igitur - dicitur dicitur
dicitur, non dicitur dicitur
dicitur, dicitur dicitur
dicitur, dicitur dicitur
dicitur dicitur, dicitur
dicitur dicitur...

PÉLDA

A nyergét gyöngéd gondossággal
csatolta fel a lány.

A fűben lapuló köveket kikerülve
léptetett starthoz.

Mint ha inaik egybefonódtak volna:
az erő szabadon áramlott
oda-vissza a két testben,

s kifeszült az akadályok fölé.

ÉRVEK A JÖVŐ MELLETT

Adjatok halk tanácsot,
szelíd-okos szót,
őszinte igazságot,
becsüljétek, mint magatokat,
s megnyeritek az ifjúságot.

MÉRTÉK

Hol a gonddal csak gondolnak,
a szóval csak szavalnak,
a kézzel csak kezelnek:
nem az érték a mérték,
fillér marad a szándék.

ÚJRAKEZDÉS

Buborékként magadra feszülve
fel-feltörsz légüres térbe,
szétpattanva, látszólag megsemmisülve
darabokban visszahullsz önmagadra.

Megkerült erődben újra készülődsz,
nem várod meg, míg végleg hátradőlsz,
nem, míg újjaid indaként arcodra fonódnak,
míg céljaid törötten felszínre dobódnak.

FELADAT

Megtudni mi sarjadt késsé,
s tövében mit véd
marokká nőni.

CSELÉDEK ÖRÖKÉN

Nem kaphattam,
nem is kaptam tőlük semmit.
Ezért, nekik Mindenemmel tartozom.

Rám hagyták mindenkori
ki-nem-mondott szavaikat, amit
torkukra fojtott, épp e semmi.

Rám hagyták örökös gyanakvásukat,
amit tekintetükbe pofozott, épp e semmi.

Örömöm is az övék.
S nem az öntudatlanok vigyorával közös,
itt, a viszonylagos jólét küszöbén.

FÉLIG SZABADON

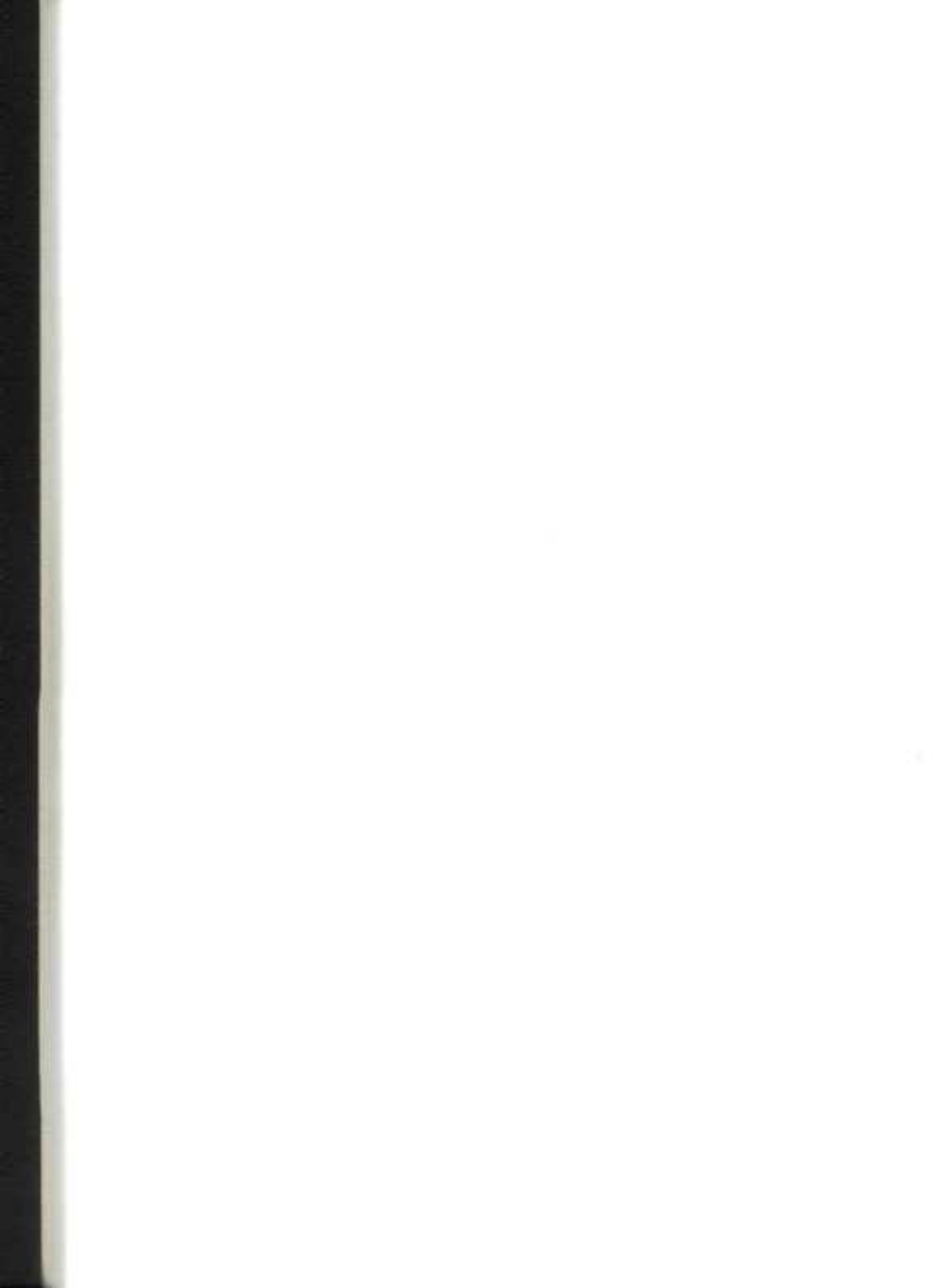
Mint kislány, amikor lepkét fog,
s két, kupolát formáló tenyere alatt
félíg-szabadon verdes az élő, színes álm:
olyképpen vagyunk mi a Renddel.

Még nem tudjuk, sikerül-e
vigyázó, két újjunk között felmutatni,
még összetörhetjük szárnyait,
elmaszatozhatjuk színeit.

S mint fiú, ki ismerni akarva erejét
bottal üt vasra, kőre, virágra, lányra,
s még nem tudja: Ő fog-e törni, amivel üt,
vagy amire az ütést méri:
olyképpen vagyunk a Törvényekkel.

N O V E L L Á K

KÖRMENDI LAJOS

Tények: 1 460606 2266
Voltam mélyépítő, újságíró,
tanár, népművelő stb.

Az ELTE magyar - népmű-
velés szakán végeztem.

1970 óta publikálok kü-
lföldi folyóiratokban. Főbb
antológiákban szerepeltem,
három önálló könyvem jelent
meg: Barbaricum (versek),
Boldog emberek (riportok),
Művész Posta huszonegye (kisre-
gények). Vizualis költeménye-
ket és grafkákat is készítek.
Édes gyermekeim: egy lány
(4 éves leány), egy fiú (két éves),
valamint a Vörösi KHT. Enyji.

A szerelvény utolsó kocsijától haladtam előre, válogattam az utasok és az ülőhelyek között, de az igazat megvallva valami vonzó, csinos nőt kerestem, hogy a közelébe ülve kellemesen szemlélődhessenek hetven kilométeren keresztül. A szerelvény közepén járhattam, amikor az egyik fülkében váratlanul megláttam a zongoristát. Abban a másodpercben már tovább is léptem volna, hiszen nehéz természetét ismerve nem sorolhattam a kellemes útitársak közé. Egy futó pillantást vetve a fülkében trécselő ordenáré módon kifestett két középkorú asszonyságra, eliskolásra hajló szándékomat helyesnek is ítéltettem volna, de egyetlen apró, fölöttébb szokatlan jelenség megállásra késztetett. A zongorista mosolygott. Nem is mosolygott: sugárzott! Hangtalanul kacagott... Ez a régóta ismert, ám most gyökeresen új arc megállásra késztetett. Elhúztam az ajtót.

- Szabad?

- Tessék.

A zongorista helyet mutatott. Ragyogott a szemé. Leültem a vele szemközti ülésre. Kíváncsian néztem ezt a tegnap még elképzelhetetlen átváltozást. Mert a zongorista talán soha életében nem mosolygott. Kisgyermekként lehet, hogy nevetgőlt ő is, mint a többi kölyök, de amióta én ismerem, s ennek is van vagy két évtizede, komoran járkált a világban. Pedig foglalkozása miatt vidámnak illett volna lennie, egy presszóban zenélt, s az ember azt gondolná, hogy aki vidám dalokat játszik, az bizonyosan maga is vidám ember.

Ő azonban zord volt, s ennél fogva elég riasztó is. A presszóban sem szólt senkihez. Mogorván verte a billentyűket, pedáns szalonzenét játszott látszólag a legkisebb érzelmi azonosulás nélkül, ám kitűnő technikája miatt senkinek sem jutott eszébe számonkérni a beleélés külső jeleit. A zongorista nem mosolygott, nem vicsorogott, nem görnyedt a billentyűk fölé, nem hajlongott átszellemülten, ahogyan azt a televízióban időnként láthatja az ember, hanem egysze-

rően csak ült egyenes derékkal, átnézett a vendégeken, az ide-oda gomolygó cigarettafüstön, és makacsul az ajtót bámulta. A játék színeteiben aztán senkire sem nézve kivonult az utcára, átsétált a szemközti park hatalmas gesztenyefái alá, lődörgött egy ideig a zöldben, aztán visszaindult, s amint újra belépett a presszóba azonnal a zongorához ült, nem lehetett odacsalogatni egyetlen asztalhoz sem, még a törzsvendégekkel sem állt szóba, s ha netán valaki egy pohárka konyakot helyezett a zongora fényesen fekete fedelére, azt durván elküldte a poklok mélységes fenekére a poharával együtt. Fapofával végezte a munkáját és egyszerűen megközelíthetetlen maradt. Egyre az ajtót bámulta. Megfigyelten, hogy tökéletesen közömbös maradt a tekintete a belépő vendégek láttán, lehetett az akár a legrongyosabb csavargó. Am ha alacsony, feltűnően dagadt férfi jelent meg az ajtóban, akkor a zongorista szeme megvillant, szinte megemelkedett ültében, a keze önkéntelenül is sebesebben futkározott a billentyűkön, miközben a tekintetével jó ideig követte a belépő a-

lakot. Aztán váratlanul visszaruskadt előbbi helyzetébe, keze visszaállt a korábbi ütemre, szeme ismét az ajtóra meredt. Éveken keresztül figyeltem a zongoristát: sohasem viselkedett másként. Furcsa ember volt, de azt hittem, megszoktam. Szorongattam a lányok kezét a mocskos asztalok alatt, beszélgettem a barátaimmal, nagy kortyokban, mihén nyeltük a sört, ám ha a tekintetem véletlenül a zongoristára tévedt, nyugtalanság fogott el. Nem tudtam megmagyarázni magamnak sem, hogy miért. Egy idő után rájöttem, hogy a szabadnapjain mindig elutazott. Ilyenkor bakancsot húzott, erősen vasalt, ormótlan bakancsot, még a legnagyobb kánikulában is. Néhány nappal ezelőtt, talán két napja vagy három, pontosan ebben a bakancsban láttam felkapaszkodni a vonatra. Komor volt, mint rendszeren, köszönésként éppen csak morgott valamit, s igyekezett a kocsi belsejébe. A bal lábát kissé húzta, szálas alakja ettől furcsán ingott. Nehéz lenne okát adni, miért, de már igen régen úgy éreztem, ennek az apró fogyatékoságnak is köze van a zongorista zord kedélyéhez és titok-

zatos útjaihoz. Egy alkalmas pillanatban, lát-
szólag érdektelen témák felől közelítve és sem-
miségekről kérdezősködve, kifaggattam ennek a
barátságatlan embernek a volt feleségét, akitől
már évek óta különváltan élt. Az asszony se tu-
dott magyarázatot adni semmire, csupán találga-
tott. Alighanem az édesanyja halála miatt lett
ilyen rosszkedvű, vélekedett a nő. Az anyjának
gyomorrákja volt, s halála előtt vádolta a csa-
ládját, kiabált, hogy miért tették a hasára ezt
a sok krumplis zsákot... A zongorista elvált
felesége tovább töprengett, s eszébe ötlött az
ötvenes évek közepe táján történt esemény. Ké-
sőbbi apósát feljelentették valami közelebről
meg nem határozott fegyver rejtegetéséért, ezért
bekísérték a fiával, vagyis az ő későbbi férjé-
vel együtt, aki akkor csupán tíz esztendős volt.
Az egykori csendőrlaktanya épületében a falhoz
állították mindkettőjüket. A gyerek bal lába
kissé csámpásan állt, ezért egy Kisnémeth nevű
ember durván belerugott a bokájába. Az apa szót,
hogy miért bántják a gyereket, erre ugyanaz a
bakancsos alak az ő bokáját is szétrugta és ki-

verte a fogait. Egy parittyán kívül természetesen semmit sem találtak a lakásukon, s az egész akció mögött személyes bosszút gyanított az apósa, akitől egyébként az egész történetet hallotta, mert a fia, azaz a zongorista, erről sohasem beszélt... Az asszony elgondolkozva hozzáfűzte, hogy azokat a zavaros idöket sokan arra használták fel, hogy leszámoljanak a haragosokkal. Ezt a szüleitől hallotta, ő maga nem tudja, hiszen akkor még egészen kicsike volt... Hallgattunk. A zongorista elvált felesége azon medítált, hogy esetleg mégis inkább az apja halála miatt keseredett meg volt férje, ugyanis öngyilkos lett az öreg, ő nem is tudja pontosan, miért...

Múltak az évek, s én egyre kevesebbet jártam a presszóba. Már-már elfeledtem a zongoristát, napi gondjaim mögé szorultak mogorva titkai, jóllehet továbbra is láttam néha bakancsban csattogni az állomás felé. Ezen a nyáron azonban ismét jobban figyeltem rá. Történt ugyanis, hogy egy dunántúli kis településen jártam meglátogatni távoli rokonaimat, s ők említették,

hogy talán három héttel előttem járt abban a faluban egy magas, kissé sánta fiatalember, s érdeklődött valaki után. Aki érdeklődött, s aki után érdeklődött, állítólag ugyanabban az alföldi városban laknak, illetve laktak, ahol én is élek, mondták a rokonok.

- Említette az illető nevét?

- Hogyne...

- Kisnémeth?

- Az.

- Itt lakik még?

- Elköltözött. Talán másfél éve.

- Hogy nézett ki?

- Kicsi volt és kövér.

- Nagyon kövér?

- Nagyon.

Egyre csak bámultam a zongoristát, fürkésztem az arcát. Észrevehette, hogy felderült a képem, mert elnevette magát. A vonat egykedvűen csattogott alattunk, a két kifestett közép-korú hölgyemény süteményrecepteket sorolt, mi pedig egyre mosolyogtunk.

- A bokáját? - kérdeztem.

Úgy látszott, meglepődik, egy halvány felhő is átsuhant a homlokán, de szinte azonnal felragyogott és bólintott.

- Azt.

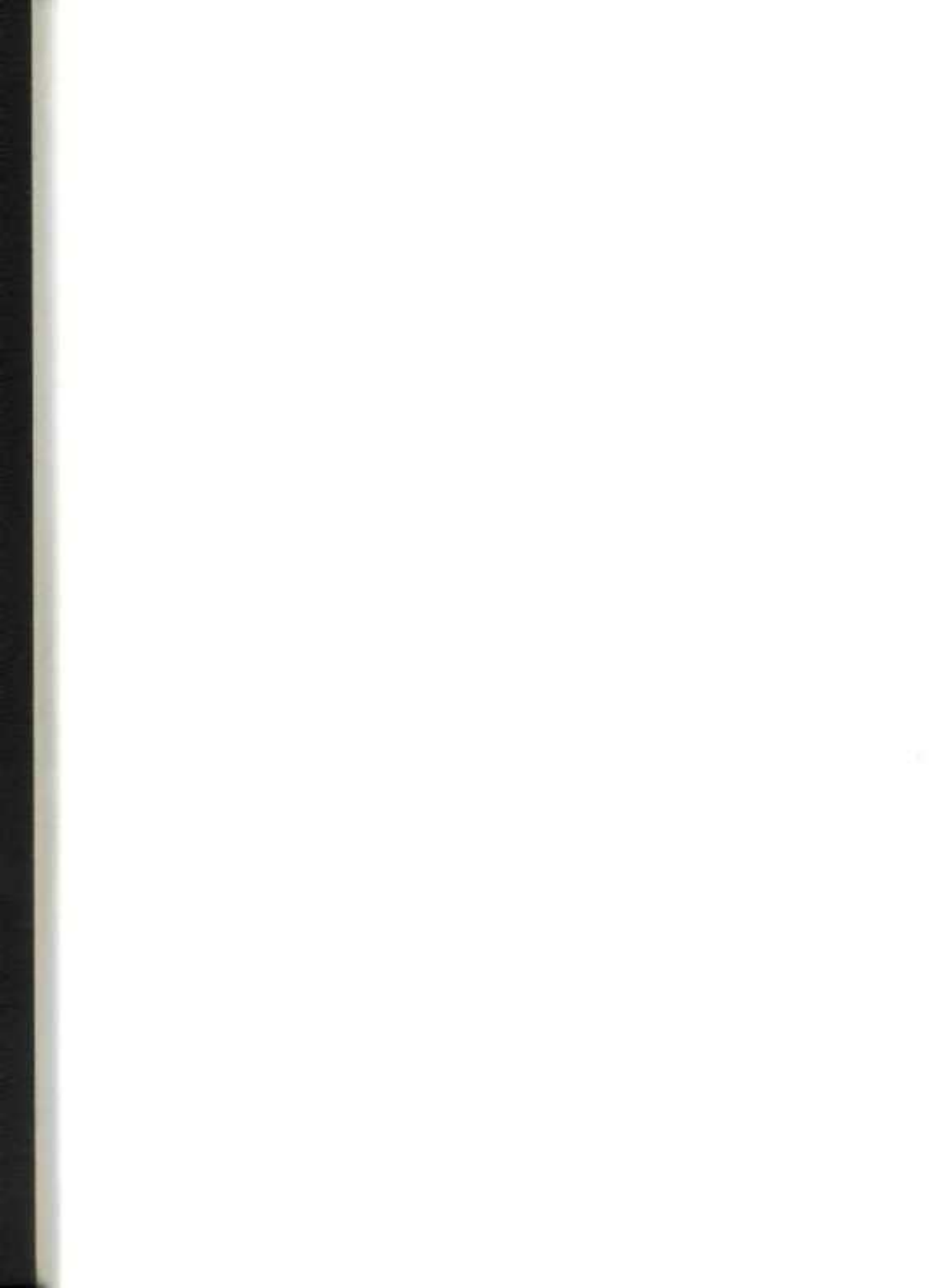
Néztük egymást, mosolyogtunk, időnként hangosan is elneveltük magunkat. A két asszonyság meghökkenve pillogott felénk.

- A fogsorát is? - kérdeztem ismét.

- Azt is - nevetett a zongorista.

Többet nem beszéltünk a dologról.

J E N E I G Y U L A

APRÓ KÉPEK AZ ÍRÁS ÜRÜGYÉN

A gép

Úgyis szétverem ezt a gépet.

Jő másfél éve kaptam kölcsönbe egy barátontól. - Vidd csak - mondta -, neked úgysem kell. Majd ha egyszer elkezdek írni, visszaadod. Azóta, ha két-három havonta véletlenszerűen összeszefutok vele, rövid beszélgetés után, mely többnyire közös ismerőseink, az akkori társak koordinátáinak betájolásában merül ki, mindig megkérdezem, hogy az írógépet ne vigyem-e még vissza. - Ráérsz. - hangzik a várt, sztereotíp válasz. A biztonság okáért azonban megtudakolom újabb albörlete címét, ha mégis rászánnám magam a visszavitelre. De lustaságom sok mindent megkérdőjelez.

Újabban mintha nevükön nevezném a tárgyakat, ám ez még nem bizonyos. Ezt a gépet azonban szétverem.

A lóhere

Nagyanyám kincseit egy régi bonbonos dobozban őrizte. Kicsi gyerekkoromból emlékszem rá, ahogy olykor elővette rozoga, még békebeli éjjeliszekrényének fiókjából, a konyhasztalra döntötte őket, és sokadszorra is elmesélte a történetét mindnek, külön-külön.

Eleinte kíváncsian hallgattam szavait, de amikor már vagy huszadjára nézhettem az apróságok között turkáló csontos szép kezeit, egyre türelmetlenebb lettem, s ha elkalandozni látszott az emlékeiben nagyanyám, akkor egy-egy jól megválasztott kulcsszóval értésére adtam, ismerem azt a történetet, akár ne is mondja tovább. Ilyenkor rámemelte szürke szemét, s vagy folytatta meséjét, vagy annyit mondott: - ja, igen..., s talán kicsit csalódottan másról kezdett beszélni.

Ismerem nagyapám karikagyűrűjének történetét. Sárga volt, vastag arany, s pontosan tizennégy karátos. Nagyapám nem viselte azt, mert egész életében gépekkel dolgozott, s amikor meghalt elfelejtették az ujjára húzni. Nagya-

nyáné kisebb volt és vékonyabb is. Öregasszony korában erőltette le izületessé lett kezéről, s hogyné kopott volna meg az a tizennégykarátos arany, mikor körmét se nagyon kellett vágnia, lekopott az magától, le a munkától. - Ha meghalok - úgy beszélt a halálról, mintha azt mondaná, szép időnk van -, tegyéték bele mindkettőt a koporsómba! Máskor meg, - jó lesz az majd neked, kisfiam.

Volt ott egy ezüst zsebóra, mutatói letörtek rég, porcelán számlapja megcsorbult, én vágtam rá hároméves koromban kalapáccsal. Volt néhány megbarnult fénykép régen halott emberekről, egy fél fülbevaló, amit még fiatal asszony korában kapott nagyanyám az ő anyjától, akinek nagy természete volt. Volt ott egy apró fokos, nagyapám szántotta ki a Bakonyból, és volt még ott sok kacat, értékes vagy értéktelen régiség, de mind emléek.

Köztük, mi gyermeki fantáziámat leginkább megragadta, akadt egy vékony ezüst lapocska, picike akasztóval. Négyzetcentis lehetett és zöld négylevelű lóhere volt rádolgozva. A fes-

ték körül a lapocskának amolyan ó-szine volt, szurtos fekete, mint a varrodoboznak, vagy az öreg ollónak, ami a királyi párt ábrázolta: Ferenc Jóskát meg az Erzsébet királynét. Nekem ez tetszett a leginkább. Nem volt giccses, inkább veretes.

Aztán megszerettem egy lányt, aki bolondult az ócska kacatokért. Elkunyeráltam nagyanyámtól a lóherét. Annyit mondott, csak arra vigyázzak, kinek adom. Később összeköltöztem a lánnyal, együtt albérleteztünk egy nyirkos kis helyen, amibe hamar belefárad az ember. Egy év után elköltözött tőlem. Kinek volt igaza? Ma már mindegy. Bizonytal mindkettőnknek, s mindkettőnknek száz százalékig, de nem úgy, ahogy akkoriban gondoltuk. Rövidesen nekem is költözniöm kellett, egyedül nem tudtam fenntartani az albérletet. Mikor már mindent áthurcoltam a másik lakásba, emitt széttologattam a bútorokat, nem keveredett-e valami az ágy alá vagy a szekrény mögé.

Az egyik sarokban ott volt a lóhere.

A levél

Kedves Barátom!

Katalin 24-én, csütörtökön államvizsgázik a reggeli órákban, s utána esedékes lenne valamikor a már régen tervezett borozás. Mivel mindketten délután dolgozunk, gondolom, este lenne jó találkozni, s Kati szempontjából Vársárhelyen /nálunk, avagy a kocsmában/. A pontosítás végett valószínűleg telefonozni fog majd neked, mivel megadtam neki a számodat. Kérlek, írd meg, hogy tudsz-e jönni, hogy mikor, és egyáltalán. Én ötig dolgozom.

Üdv: Feri

A korsó

A sörkertben rengeteg az ismerősöm. Béke van.

A kötet

A napokban Pesten szakadt rám egy gyors őszi alkonyat. Permet hó hullott, s az utakon, tereken karmos novemberi szelek bitangoltak. Egyedül voltam, mint oly gyakran, s mint tán

soha még. Bandúkoltam a tömegben, nekiwerődtem az embereknek, nekemwerődtek az emberek. Tekintetem hosszasan elmélázott széparcú lányokon, s újra és újra belém hasított a rettenet, hogy mi-csoda terhekkel is viselősek ők, mennyi butasággal áldotta-verte őket az ég. S mégis, a bundák, a meleg télikabátok alatt bársonyos bőrük feszül a férfivágyakat ajzó idomokra. S a szaguk: testszag, miként volt ötven esztendeje, s ahogy lesz jövőre is.

A Blaha Lujza tér környékén betévedtem egy könyvesboltba, s megnyugvással vettem észre egy könyvet. Ime hát, a régen várt kötet kapható, kezembe foghatom, s olvashatom bennük a jól ismert kedves-kegyetlen verseket.

Kint karmos novemberi szelek bitangoltak.

A távirat

otthon vaarlak benneteket

mazzi

A kokárda

Sokféle kokárda létezik. Történelmi időkben tüntető, áporodott szagú, apáról fiúra örökített, gondos női kezek varrta, önmagunk bütykölte... Am mostanság, sajnos, egyre több a boltokban, aluljárókban vásárolható, ízléstelenségig cicomázott, olykor Petőfi és Arany fejekkel "ékesített", és fémből készült, s immár kokárdának egyáltalán nem nevezhető fürmedvény. Vagy mondjuk jelvény.

A jelvény szót azért is találóbbnak érzem, mert a kokárda sokak számára elvesztette eredendő szentségét. Egyesek talán úgy vélik, hogy negyvennyolcunk aprócska jelképének örökös viselésével demonstrálhatnak valamit /magyarságukat?/, mások pedig mintha dekorációnak viselnék csupán, amolyan tavaszi divatkelléknek a márciusi szelekhez, a márciusi napsütéshez, esetleg a tepertős törőscuszához vagy a friss fejes salátához, s használják büszkén, magamutogatón egész hónapban, sőt egész nyáron tán.

Jómagam sosem hordtam kokárdát, mert érzelmi és tudati labirintusomban a nagyszótárak

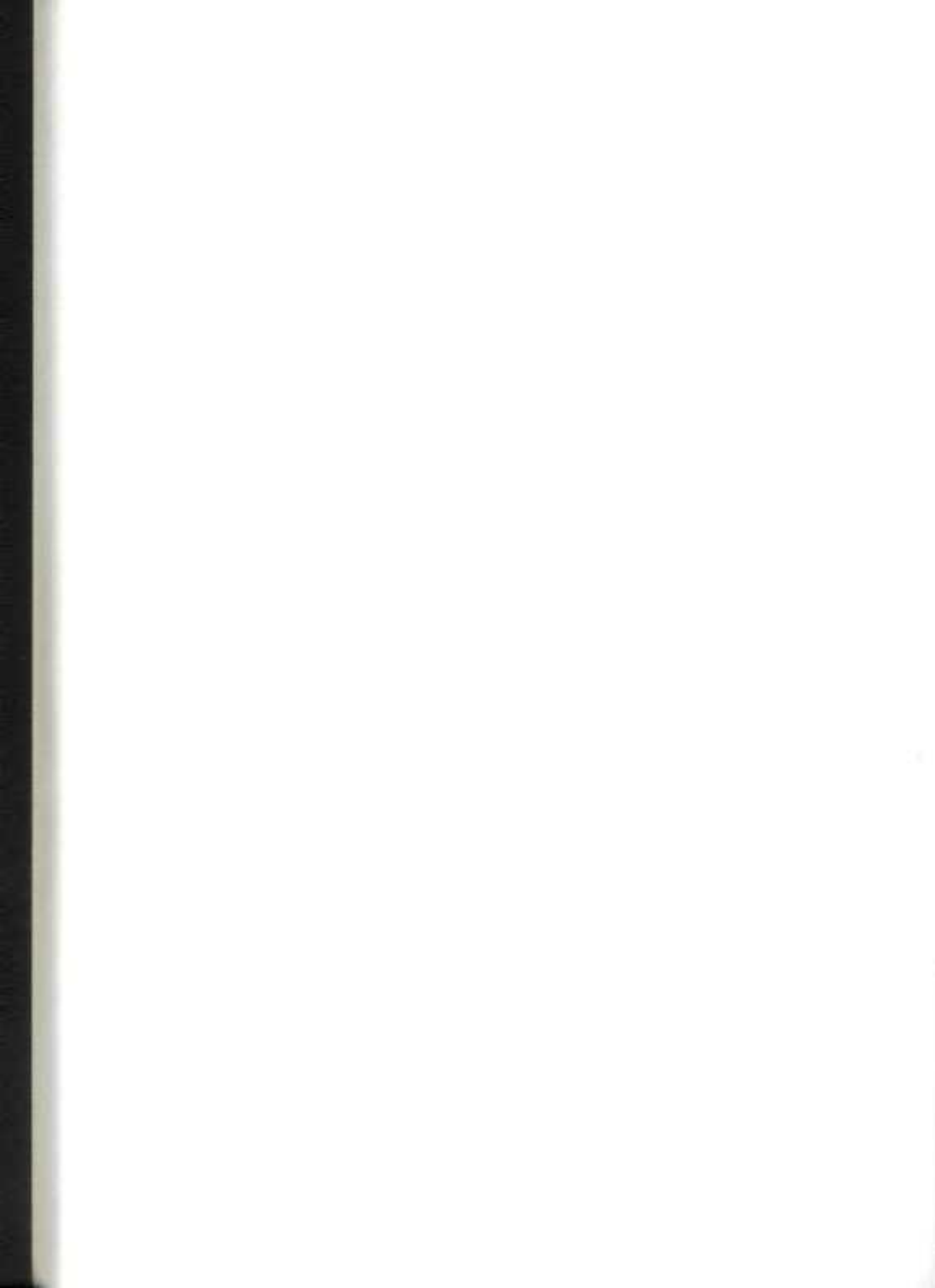
n-betűs címszavai között föllelhető fogalom mást jelent, mint pénzen vett, kabáthajtókára tűzhető és letéphető igazságokat. /Mert van ahol könnyebb magyarnak lenni, és van ahol egyértelműbb./

A gyertya

A gyertyákat mindig szerettem. Valahogy meghittnek éreztem őket, mégis méltóságosaknak. Régebben csak a gyerekkoromat jelentették: tömjénfüstös katolikus templomok bujaságát, Jézuska-hozta karácsonyfák sejtelmes fényét, áramki-maradásos esték titokzatosságát, megfoghatatlan szorongásokat. Aztán később már a távolodó szérelmek és szeretkezések evidenciáját is.

Vannak gyertyák, amelyek fontosabbak a többinél.

K Ö R M E N D I L A J O S

A VAKÁCIÓ
/hangjáték/

Szereplők:

Mityúr, 17 éves vak fiú
Perge Imre, negyven körüli halász
Pergéné, a felesége
Panka, a lányuk, harmadikos
Dre, aki már nyolcadikos
Szatkony Józsi, aki építkezik
Pejke Balázs, munkás
Rózsi, cigánylány
Hivatalnok

Történik napjainkban egy Kocskor nevű alföldi
kisvárosban és annak határában.

Vonatzakatolás, fékcsikorgás, megáll a szerel-
vény. A kálaúz az állomás nevét kiáltja: "Kocskor!"
Beszélgetések foszlányai, üdvözlések...

PERGE: Hát megjöttél, Mityúr?

MITYÚR: Megjöttem, Imre bácsi...

PERGE: Isten hozott nálunk! Régen voltál itt, igaz-e gyerek? Nem is emlékszem, mikor...

MÜTYÜR: Nagyon régen.

PERGE: Emlékszel még valamire?

MÜTYÜR: Nem nagyon...

PERGE: Hogy is emlékeznél? A magyar ember csak kétféle helyre emlékszik: arra, ahol nagyon jóllakott, és arra, ahol nagyon megverték. Mi nem bántottunk, amikor itt voltál, te pedig alig mertél akkor enni, nem csoda, ha nem emlékszel...

Hadd nézzelek! Hogy megnőttél! Nem illik már a Mütyür név egy ilyen daliás legényre... Na, gyere, kimegyünk a szekérhez, itt áll az állomás előtt.

MÜTYÜR: Szekérrel megyünk ki a tanyára?

PERGE: Igen. Nem baj?

MÜTYÜR: Nem

A háttérben sípszó, zakatolás. Majd lönyerítés.

PERGE: Várj, fölsegítlek a szekérre! Városi ember nem szokta az ilyesmit... Úgy,

uuuugy, nagyon jó. Indulhatunk is.

Gyia, te!

Lódobogás, zene.

MÜTYÜR: "Városi ember nem szokta az ilyesmit!"
Ez azt jelenti: "Add ide a kezed, majd segítek, te szerencsétlen, hiszen vak vagy, nem látod a szekeret!" Imre bácsi persze jóval tapintatosabb, mint az inastársaim voltak. Magyaráltak nekem, aztán hirtelen megúnták: "Minek beszélek, úgyse látod! Egy vaknak magyarul beszélnek?"

Kegyetlen játékaik voltak, ezt sohasem felejttem el nekik. Ma már őket is bántja a dolog. Ha találkozom velük, mindig megkérdezik: "Ugye, én nem bántottalak? Ugye, én nem voltam hozzád rossz?" Nem teszek nekik szemrehányást, csak elutasítom a sört, amit fizetni akarnak.

Mintha egy korsó sörrel tisztára lehetne mosni a lelkiismeretet! Mintha el lehetne feledni azt, hogy rámszáll-

tak a srácok! Hogy gonoszak voltak... Hogy le-
néztek... Emlékszem, bekenték a cipőmet ragasz-
tóval. Belülről. Ez még semmi. Főleg az építke-
zősen szerettek velem kitolni, amikor gyakorla-
ton voltunk. Nagyon sötét van egy ilyen készülő,
festetlen helyiségben. Amikor beléptem a fény-
ről, semmit sem láttam: kitettek elém valamit,
puff, elhasaltam. Ők pedig röhögtek. Máskor vi-
szont fölhajtották a szőnyegpedlőt, jól bekenték
a helyét ragasztóval, én pedig beletocsogtam és
hozzáragadt a zoknim a talpamhoz. Mert ott zok-
niban kellett járunk... És mindig a nehéz mun-
kára küldtek, mindig nekem hagyták az alja me-
lőt. Én cipeltem a nagy súlyokat, mindig én sep-
regettem.

Ennek ellenére állandóan megleckéztettek, a tud-
tomra adták lépten-nyomon, hogy hülye vagyok,
kretén vagyok, vak vagyok.

Mindig focizni hívtak: "Na most mutad meg, mi-
lyen okos vagy!" Tudták, hogy nem látom a lab-
dát. Akkor már kialakult nálam a foltyszerű lá-
tás, a szemem kereste az éles fényt, amit még
érezkelni tud: létrejött egy sajátos, vízszin-

tes szemmozgás, de eleinte a fejem is mozgott, mintha mindig nemet intettem volna. Én ezt nem vettem észre, de űk igen. Utánoztak, nagyokat röhögtek. Aljas tréfáik voltak. Pedig féltek tőlem, mert erősebb voltam náluk, Mindig bunyózni akartak, mert tudták, hogy nem látom az öklüket. De birkózni egyik se mert! Már a második év derekán ott akartam hagyni a szakmunkásképzőt. Miattuk. Már nem nagyon akartam annyira parkettázó szakmunkás lenni. Apám éppen börtönben ült, nem szólhatott volna bele a döntésembe. A tanáraink beszéltek rá, hogy fejezzem be az iskolát. Beszélhettek az osztálytársaimmal is, mert attól kezdve egy ideig finomabbak lettek a szövegek. De lehet, hogy csak alattomosabbak. Akkoriban kezdtek úgy fogalmazni, mint az imént Imre bácsi: "Városi ember nem szokta az ilyesmit." Jöttek a célozgatások, később pedig ismét a durvaságok. Lehet, hogy itt Imre bácsiéknál is ez következik? Nem emlékszem a feleségére: biztos jó nagy szája van... Félek a nagyszájú emberektől. Van egy kislányuk is: a gyerekek kegyetlenek... Kár volt eljönnöm. Azt

hiszem, kár volt eljünnöm Kocskorra...

Zene, elúszik...

PERGE: Itt lennénk! Megjöttünk, asszony!
Olyan szótlan ez a fiu, hogy biztosan
jókat fogtok együtt hallgatni. /nevet/
Add a kezéd, Mútyúr, lesegítelek!

PERGÉNÉ: Jó, hogy eljöttél, Mútyúr. Legalább
lesz segítségem, mert ez az ember min-
dig csavarog. Hol a tavon sütteti a
hasát a nappal, hol a városban kódo-
rog.

MÚTYÚR: Nem hiszem, hogy hasznomat tetszik
venni. Én vak vagyok.

PERGÉNÉ: Tudom. Én pedig szívbeteg. Neked a
szemed rossz, nekem a szívem. De az
orrod jó, ugye?

MÚTYÚR: Az jó.

PERGÉNÉ: Akkor szívjad jó mélyre a levegőt!
Érzed a víz szagát;

MÚTYÚR: /beszívja a levegőt/ Érzem.

PERGÉNÉ: Ugye, milyen jó illata van?

MÚTYÚR: /Nagyokat lélegzik/ Igen.

- PERGE: Ez még semmi, Mityűr! Ha majd a konyhába beszippantasz!...
- PERGÉNÉ: Ez az ember mindig a hasára gondol.
- PERGE: Hát mire gondoljak még?
- PERGÉNÉ: Például a Csukás tóra. Ha már halász lettél...
- PERGE: Majd arra is gondolok, de most éhes vagyok. Tudod, Mityűr, ilyenkor nyáron mindig kisül a zsírom, nem tudok meghízni, pedig szívlapáttal hányom magamba a kaját. Úgyhogy mégis jobb lenne a konyhában szimatolni, mint itt a tó partján.
- PERGÉNÉ: Itt jön már Panka is. Hol voltál?
- PANKA: Játszottam a tanya mögött.
- PERGE: Ez itt Mityűr. Köszönjél, Panka!
- PANKA: Szia!
- MITYÜR: Szia!
- PERGE: Ismerkedj meg vele, Mityűr! Tapogasd végig az arcát nyugodtan... Na, mit szólsz? Ugye, milyen szép pofija van?
- MITYÜR: Igen.
- PANKA: Te nem látsz?

- MÜTYÜR: Nem.
- PANKA: Juj, de izgi!
- PERGÉNÉ: /rászól/ Panka!
- PANKA: És a tenyereddel látsz? Meg az újjaiddal?
- MÜTYÜR: Hát... egy kicsit...
- PANKA: Anyukámat is végigtapogattad?
- PERGE: /nevetve/ Le is törném a derekát, ha megpróbálná!
- Különös, messzire bűgő, mély hang hallatszik a tó felől.
- PANKA: Ez Ádám volt, a bölömbika! Gyere, Mütyür, megmutatom!
- PERGÉNÉ: Mindjárt ebédelünk.
- PANKA: Jó. Csak ide ülünk a gátra... Na, ülj oda. Úgy. Látod?
- MÜTYÜR: Hát...
- PANKA: Ez a Csukás tó. Ugye, milyen szép?
- MÜTYÜR: Biztos nagyon szép...
- PANKA: Igen. Hallgass csak! Csitt... A legelő felé fülelj, ne a víz felé! Ez Teruska. Teruska, a fűrj.

- MÜTYÜR: Melyik?
- PANKA: Ez: "Prübrü-prübrü... Ezt ő mondja.
- MÜTYÜR: És mit jelent?
- PANKA: Azt jelenti, hogy "Szeretlek".
- MÜTYÜR: Igazán?
- PANKA: Igen. Janika pedig azt mondja: "Pity-palaty". Ezt mondja: "Pity-palaty."
Hallod?
- MÜTYÜR: Igen. Janika is fűrj?
- PANKA: Fűrj. Ő pitypalatyol. Ez azt jelenti:
"Én is nagyon szeretlek!"
- MÜTYÜR: Nahát!
- PANKA: Bizony. Nagyon szeretik egymást...
Csitt! Hallod? Ez Pirike...
- MÜTYÜR: Melyik?
- PANKA: Kekk-kekk... Így csinál. Kekk-kekk...
- MÜTYÜR: Ő is fűrj?
- PANKA: Nem. Pirike vízityuk. A tó felé figyelj! Ott száll a víz fölött, egészen alacsonyan, lógatja a lábát, látod?
- MÜTYÜR: Nem.
- PANKA: Az, ni! Most ereszkedett a vízre, úszás közben bólingat a fejével... Pi-

ros a csőre, barna a háta, az oldalán pedig van egy fehér sáv... Látod?

MÜTYÜR: Hát...

PANKA: /szigorúan/ Édes fiam, ha nem figyelsz kapsz egy fekete pontot! Megértetted?

MÜTYÜR: Értettem, tanító néni.

PANKA: Na, azért! Tessék rendesen ülni! Úgy. Mondd meg nekem, Mütyür fiam, hogy csinál a bÍbic?

MÜTYÜR: Kotkodács...

PANKA: Hülye vagy, édes fiam! Ezt egy harmadikosnak már igazán illene tudni. A bÍbic úgy csinál, hogy kiévitt. Hogy csinál a bÍbic?

MÜTYÜR: Kiévitt!

PANKA: Kiévitt! És Pirike?

MÜTYÜR: Kekk-kekk... Kekk-kekk...

PANKA: Prübrü-prübrü...

MÜTYÜR: Kekk-kekk...

PANKA: Prübrü?...

MÜTYÜR: Kekk

A távolból hallani Pergéné hangját.

PERGÉNÉ: Panka! Mütyür! Ebédelni!

PANKA: Repüllök! /Prübrü-prübrü/

MÜTYÜR: Kekk-kekk...

Zene, elúszik, kutyaugatás.

DRE: Re bátyám! Re bátyám! /zörget/ Re bátyám!

PERGE: Gyere be!

DRE: Rap a kutya!

PERGE: Dehogy harap, dehogy harap!

PANKA: /súgja/ Tudod, ki ez, Mütyür?

MÜTYÜR: /súgja/ Nem.

PANKA: /súgva/ Ez Dre. Így hívja mindenki, pedig amúgy Endre. Amarra lakik, egy tanyában. "Resni tetszik valakit?" Így beszél. Pedig már nyolcadikos! Bizony...

PERGE: Halat vinnél?

DRE: Gen.

PERGE: Na, gyere, menjünk a tóhoz! /Elmennek/

PERGÉNÉ: Hogy aludtál, Mütyür?

MÜTYÜR: Köszönöm, jól.

PERGÉNÉ: Elég volt a reggeli? Kértek még valamit?

MÜTYÜR: Köszönöm, elég volt.

PANKA: Mütyür, gyere, menjünk ki!

MÜTYÜR: Menjünk! /kimennek/

PANKA: Sétáljunk, jó?

MÜTYÜR: Jó.

PANKA: Mondjuk, itt az út, és én átvezetlek téged. Jó?

MÜTYÜR: Jó.

PANKA: Kapaszkodj belém! Úgy. Ne félj, nem ütnek el az autók! Látják, hogy jövünk.

MÜTYÜR: Nem félek.

PANKA: Akkor jó. Már át is értünk. Jó volt? Úgyesen vezettelek?

MÜTYÜR: Nagyon úgyesen vezettél.

PANKA: Szóljál máskor is, ha át akarsz menni.

MÜTYÜR: Szólok. /repülés hangját hallani/

PANKA: Tudod, mi volt ez? Itt repült egy fácán.

MÜTYÜR? Kakas?

PANKA: Igen. Fácánkakas... Zolikának hívják... Képzeld el, egyszer is ilyen hangokat hallottam. Mire szétnéztem a nagyma-

ma már ott feküdt a lábamnál. Tudod,
miért?

MÜTYÜR: Miért?

PANKA: Mert leesett a seprűnyélről.

MÜTYÜR: /göcög/

PERGE: /távolról hallatszik a hangja/ Cic!
Cic! Cicukám!

PANKA: Gyere gyorsan, úgy látom, édesapám
kormolni akar!

PERGE: /gyere, hívja a macskát/

PANKA: Már jön is a kandur, látod? Iromba.

MÜTYÜR: Aha

PANKA: Lusta dög. Most megfogja édesapám,
suttu, beteszi gyorsan a kályhacsőbe,
mögötte eltakarja a lukat, a másik ke-
zével pedig ütögeti a csövet. Már el
is tűnt a kandur a gáton. Ezt sem lát-
juk két napig, úgy megsértődött.

MÜTYÜR: Igen?

PERGE: Na, ez is megvan. /ütögeti a csövet/

MÜTYÜR: Tényleg kormolt Imre bácsi?

PERGE: Igen.

MÜTYÜR: Macskával?

- PERGE: Macskával.
- MÜTYÜR: Azzal is lehet?
- PERGE: HÜHÜ, azzal lehet csak igazán!... De akármilyen macska nem jó.
- MÜTYÜR: Nem?
- PERGE: De nem ám! A legjobb a fekete macska. Az a legjobb, ha fekete és kandúr.
- MÜTYÜR: Miért?
- PERGE: Mert a kandúr nagyobb és jobban ledörzsöli a kormot.
- MÜTYÜR: És a fehér macska nem jó?
- PERGE: Jónak jó lenne, csak rögtön tönkremegy a munkaruhája. A mosást meg nehezen tűri.
- MÜTYÜR: Aha.
- PERGE: A mi tanyánkban szabadkémény van. Azt mivel pucoltatnád ki?
- MÜTYÜR: Kéményseprővel.
- PERGE: /nevet/ Az sem rossz, csak hogy erre felé egy fia kéményseprő se jár.
- MÜTYÜR: És akkor?...
- PERGE: Megfogom a csődörpulykánat, felviszem a tetőre és belelököm a kéménybe. Le-

galább úgy kikornol, mint a kémény-
kotró...

MÜTYÜR: Igen?

PERGE: Úgy ám! Hülye madár az: csapkod a
szárnyával bolondul, veri a kormot...
Na, gyere, Mütyür!

PANKA: Hová mennek, édesapám?

PERGE: Bemegyünk a városba, elintézzük az
elintéznivalókat, veszünk egy csomó
tápot a jószágoknak, Mütyür majd se-
gít nekem. Az ilyen jó erős gyerek
birja a zsákokat, igaz?

MÜTYÜR: Remélem...

PANKA: Nem mehetnék el én is?

PERGE: Nem bizony! A lányok maradnak, mert
ma kirúgunk a hámból... Na, gyere,
Mütyür, szállj fel a szekérre!
Úgy...

PANKA: Szia, Mütyür!

MÜTYÜR: Szia, Panka!

PANKA: Siess haza, jó?

MÜTYÜR: Jó. /szekérszörgés, lödobogás hallat-
szik/

PERGE: Hazafelé jövet benézünk majd a kocsmába is, jó? Gyarlónak hívják a kocsmát, mert gyarló emberek járnak bele. Majd megismered őket. Rendes munkásemberek.

Zene, elhal.

MÜTYÜR: "Rendes munkásemberek". Félek a rendes munkásemberektől. Most, hogy elvégeztem a szakmunkásképzőt, sehova sem akartak felvenni dolgozni. Mert nem láttok. De én rettenetesen szerettem volna dolgozni! Mindig az volt az álmom, hogy munkás leszek! Minél jobban romlott a látásom, annál inkább munkás akartam lenni. Arról álmodoztam, hogy délutánoként én is ott sodródok a munkából hazaigyekvő tömegben, várok a buszra, velük utazom, s aki lát, az azt gondolja, hogy én is a munkából megyek haza. De nem akartak felvenni sehova, pedig az egyik tanárom házalt velem a vállalatoknál. Aztán felvettek nagynehezen az egyik építőipari

céghez, de nem szakmunkásnak, csak segéd munkásnak. Bekerültem egy szocialista brigádba. Egy betanított munkással csiszoltuk a betont, ő vezette a munkanaplót. Ebéd után általában eltűnt a társam, meglépett a munkahelyről, de én mindig ottmaradtam a munkaidő végéig. Fizetést viszont nagyon keveset kaptam. Otthon megnéztem a fizetési papírt: még százharminc óráim sem volt. A betanított munkás az én óráim egy részét is magának írta be, pedig helyette is dolgoztam. Reklamáltam a művezetőnél, utána néztek, kiderült, igazam van. Mégsem történt semmi. Nem volt fontos. Csak addig voltam fontos, amíg az első fizetésemet el nem ittuk azokkal a rendes munkásemberekkel. Mert el kellett inni, kikövetelték, azt mondták, ez a törvény a brigádban. Nem bántam én, csak közöttük lehessenek. Boldog voltam, hogy munkás vagyok. Hogy dolgozhatok. Ittunk, elúszott az első fizetésem, de nem érdekelt: abban reménykedtem, hogy majd ezután emberszámba vesznek. Talán. De nem vettek. Az a betanított munkás is, akivel együtt dolgoztam, megfenyegetett, hogy ha még egyszer jár a szám, a-

gyonver. És továbbra is magának írta be az én óráimat. És továbbra is lelépett délutánonként. Aztán átadták az épületet, s akkor jól jöttem neki, mert az egész hibajegyzéket az én nyakamba varrták. Olyasmit is, aminek még a közelében sem jártam. Acsarkodtak rám, elmondtak a művezető előtt mindennek, végül elküldtek a fenébe, mert nem tudom ellátni a munkámat. Nem mondom, lehetett ellenem kifogást találni: nem biztonságos az épületben a közlekedésem, sepréskor elhagyom a szemetet, nem tudom felmérni a hulladékot... Pedig én mindent megcsináltam, bármilyen nehéz munkát, bármilyen alja munkát, csak ne bántsanak, csak közöttük lehessenek... Olyan boldog voltam, hogy dolgozhatok! Olyan örömmel mentem dolgozni reggelenként! Mégis kirúgtak. Pedig akkor még láttam is valamit, azt gondoltam, *nem kell majd másokra utaltan élnem*, nem leszek nyűg mások nyakán. Amikor kirúgtak, úgy három hete, megittam a mérget. A rendes munkásemberek miatt. Azóta semmit sem látok. Semmit...

Zene, elúszik. Kocsmái hangzavar.

- BALÁZS: Elengedett az asszony, komám?
- PERGE: Ez itt Pejke Balázs. Nagyon vigyázz vele Mityűr, mert igen haszontalan ember. Most láncotalpas gépen dolgozik, pedig előtte paraszt volt, De már nem az. Mit gondolsz, miért?
- MITYÜR: Nem tudom.
- PERGE: Mert olyan paraszt volt, hogy aratás-kor csak lecsetkelte a búzát. Éppen csak a hegyit vágta le, de annyira csak a leghegyit, hogy a tarló szúrta a seggit. /nagy nevetés/ Gányolás volt az, nem aratás, így után elszavarták.
- BALÁZS: Ilyenkor mindig másról beszélsz, ugye, hogy a só egye ki a bőröd!
- PERGE: Mit kérdeztél?
- BALÁZS: Csak azt kérdeztem, hogy elengedett-e az asszony?
- PERGE: Nagyon nehezen. Hogy én mennyit rimánkodtam neki! Mondom az asszonynak: "Édes lelke, adjál már egy húszast cigarettára!" De az én édes lelke

csak hányta a farát, seggel forgott felém. Nem adott. Mondom magamban: igazítani kéne ezen a női személyen, mert igen durva. Faragatlan. Na, faragok már rajta egy cseppet! Éppen fát vágtam, tudjátok, azt is kell néha, szóval éppen fát végtam, és ha már a kezembe volt a kisbalta, utána hajítottam...

SZATKONY: És?

PERGE: És, rögtön visszalökött nekem egy ötvenest.

SZATKONY: Az jó.

PERGE: Csak azt bánom, hogy nem a nagyfejszét küldtem utána.

BALÁZS: Miért?

PERGE: Mert akkor biztosan százast kapok.
/nevetnek/

BALÁZS: Na, igyatok egy korsó sört, legalább addig se hazudozol...

PERGE: Fogd meg Mutyür, öblítsük le az út porát! Egészségünkre! Isten éltesse, Mutyür!

MÜTYÜR: Egészségünkre!

TÖBBEN: Egészségünkre!

SZATKONY: Ej, ez jóesett...

PERGE: Mert potya volt, igaz? Ezzel a Szatkony Józsiával is vigyázni kell, Mütyür, mert ez házat épít. Ez még nem lenne baj, de azóta ő sosem fizet a kocsmában. De otthon is olyan gazda ám, hogy csoda! Úgy eteti a malacait, hogy kuss ki te, kuss be te! /nevetnek/

SZATKONY: Ez még semmi! Az asszonyt látnád: levegőt se mer venni szegény, hátha pénzbe kerül. Engem is üldöz, hogy miért a kocsmába jövök, miért nem építem most is a házat? De hogy építsem, ha nincs anyag? Ha meg éppen van valami anyag, nincs fuvar!... Nekem meg túrnóm kell az asszonybeszédet...

PERGE: Ez még semmi, egykomám! Hogy én mit túrtam! Az első feleségem tizenhat esztendővel volt nálam fiatalabb. Azt sem bántam volna, ha hét feje van és

lángot fúj, de hát ez egy végtelentül szelíd, kedves teremtés volt... Úgy értem, mindenkihez. Sajnos. Ezért aztán egyszer szemrehányást tettem neki... Ököllet. Hát nem mondom, egy kicsit bekékkült a szeme alja... Akkor már a tanácsnál dolgozott az én édes lelkem. Na, a hivatalban aztán adták a lovat alája! Főleg az a Bektúr elvtárs, aki ebben a kocsmában is szokta síkálni a torkát a pálinkával. Az volt a főnöke. Azt mondja az asszonynak: Hát mégiscsak borzasztó, Irénké, hogy egy pártonkívüli ver egy párttagot!" /nagy nevetés/ Csak ne szerettem volna anyira azt az asszonyt! Nem túrtém volna olyan sokat...

SZATKONY: Hát sokat túrtél?

PERGE: Ej, nagyon sokat túrtém. Egyszer is azt sziszegte nekem: "Te gyufafejű!" Már bocsánat, hogy így fejezem ki magam, de ezt mondta. Mire én: "Jól van, édes galambom..." Mert én ám így

mondta neki, nem úgy, hogy az anyád
erre meg arra...

Nálunk az édes galambom járta. Mondom:
"Jól van, édes galambom, elfogadom,
gyufafejű vagyok. Te pedig kedves pá-
rom, akkor méreg vagy: dörzsöljük ösz-
sze amink van!" Erre rákezdte, hogy ő
után nem dörzsöl már énvelem, akad
neki fiatalabb is, aki bedörzsöljön,
mégmeg nem ilyen halszagú paraszt,
mint én... Addig-addig, hogy a bíró-
ság elé kerültünk. Kérdezi a bíró:
"Igaz-e asszonyom, hogy maga másnak
adta a kegyeit?" Erre az asszony:
"Amire a bíró úr célozni méltóztatott,
egyelőre az én nevemre van telekköny-
vezve, annak adom, akinek akarom". Mi-
re a bíró: "Amire magácska céloz, az
valóban a saját tulajdona, viszont a
haszonélvezet az urát illeti!"

Nevetés, zene. Amikor elúszik, fűrészelés hal-
latszik.

- PANKA: Birod még, Mútyúr?
- MÚTYÚR: Birom.
- PANKA: Szólj, ha elfáradtál!
- MÚTYÚR: Majd szólok. /fűrészszel tovább/
- PANKA: Mert ha nem birod, átveszem.
- MÚTYÚR: Tudom, Panka. Nagyon erős vagy.
- PANKA: Az összes fát elfűrészszeljük?
- MÚTYÚR: El bizony... /abbahagyja a fűrészszelést/ Na, ezzel is megvolnánk. Segíts feltenni a bakra a következő fát.
- PANKA: Édes fiam, megint kapkodszt? Majd én ráteszem a kezedet a fára, úgy ni, te csak fogjad!
- MÚTYÚR: Igenis, tanító néni.
- PANKA: Na, azért! Majd én számolok, jó?
- MÚTYÚR: Jó.
- PANKA: Egy...kettő...kettő és fél... há... három!
- MÚTYÚR: Nagyon ügyes voltál, Panka.
- PANKA: Ügye? Pedig csak félkézzel emeltem
- MÚTYÚR: HUUU...
- PANKA: Tudod miért?
- MÚTYÚR: Mert olyan erős vagy.

PANKA: Azért is. Meg azért.../suttog/ Mutyúr,
mondják egy titkot?

MÜTYÜR: Mondjál!

PANKA: Nem mondom el senkinek?

MÜTYÜR: Nem.

PANKA: Görbülj meg, ha elmondod?

MÜTYÜR: Görbüljek meg!

PANKA: Azért emeltem félkézzel.../suttog/,
mert a másik kezemet most nem tudom
használni.

MÜTYÜR: Fáj?

PANKA: Nem. Csak van valami a hónom alatt.

MÜTYÜR: Pattanás?

PANKA: Nem. Egy tojás.

MÜTYÜR: Tojás?

PANKA: Ūhöm. Egy lidérctojás.

MÜTYÜR: Milyen tojás?

PANKA: Hát nem érti a kis buta kibi-kobikád?
Egy lidérctojás van a hónom alatt.

MÜTYÜR: De miért?

PANKA: Azért, hogy kikötteltessem.

MÜTYÜR: Mit?

PANKA: A lidércet. Aki most a tojásban van.

- MÜTYÜR: Aha...
- PANKA: Érted már?
- MÜTYÜR: Értem. Csak azt nem értem, hogy miért kell kikötteltetni. És miért a hónod alatt?
- PANKA: Jaj, de buta vagy! Édes fiam, ezt már minden harmadikos tudja. Asért kell kikötteltetni, hogy kikeljen. Hogy legyen egy lidércem. Mert egy lidérc nagy áldás a háznál.
- MÜTYÜR: Tényleg?
- PANKA: Bizony. Nagy szerencsét jelent, ha az embernek van egy lidérce. Micsoda kincs!
- MÜTYÜR: Nem hittem volna...
- PANKA: Pedig így van. A lidérc az embernek a legjobb pártfogója. Megóv mindentől. Én már régen szerettem volna egy lidércet. Mindent meg fog csinálni, amit akarok.
- MÜTYÜR: Akkor ez tényleg nagy kincs lesz.
- PANKA: Nem is adnám semmiért! Nincs az a kincs! Nem adnám oda senkinek sem!

MÜTYÜR: El is hiszem...

PANKA: Megírja majd helyettem a házi feladatot, megtanulja a leckét, elmosogat, eltörölget, kizakarít... Mindig egy ilyen lidércet szerettem volna.

MÜTYÜR: És mikor fog kikelni?

PANKA: Másfél hét múlva.

MÜTYÜR: Kár.

PANKA: Miért?

MÜTYÜR: Mert én már nem leszek itt. Egy hét múlva elutazom.

PANKA: Kár. Nagy kár. Pedig ez a lidérc átvezetett volna még az úton is! És senkinek nem engedte volna meg, hogy bántson téged.

MÜTYÜR: Hát, mit tegyünk? El kell majd utaznom.

PANKA: Kár.

MÜTYÜR: Na, gyere, fűrészeljünk még egy kicsit!

Fűrészelés, zene.

MÜTYÜR: Jó is lenne egy ilyen lidérc. Elkél-

ne egy ilyen pártfogó. Az utóbi időben már féltem az emberektől. Ha az utcán megállt melletttem egy autó és kinyílt az ajtaja, megtorpan- tam és visszafordultam, mert azt hittem, tőlem akarnak valamit. Az utcán mindig attól féltem már, hogy rám fog dőlni a ház. Ha köszöntek mögöttem, összereztem. Senkivel sem beszélgettem, éjszakánként sírtam. Nem tudtam már nevetni, de még mosolyogni sem. Megrettentem, ha szóltak hozzám. Azt gondoltam, mindenki össze- sug, mosolyog a hátam mögött. Úgy éreztem, nyűg vagyok másoknak. Amikor odaérek a buszmegállóba, hallom, hogy körülöttem nagyon sok ember beszél- get. Azután csend lesz: akkor veszik észre a ke- zemben a fehér botot. Mikor beáll a busz és meg- kérdezem, hogy ez hanyas járat, már senki sincs körülöttem. Pedig csak annyit kellene segíteni, hogy megfogják a kezemet és rátegyék a busznak a kapaszkodójára. A lányok is félnek tőlem. Aki nem fél, és esetleg segíteni akar, az is sért- het. A buszon hallottam, hogy beszélget mellet- tem két asszony. Jön a megálló, le akarok száll- ni. Ők is. Aztán hallom, hogy az egyik asszony

odaszól a másiknak. "Várjon már egy pillanatra, rögtön megyek, csak leveszem ezt a vak embert a buszról!" Pedig engem nem kell emelni, erősek a lábaim. Elég lenne egy kis figyelmesség. Ott-hon is. Kialakult útjaim vannak a lakáson belül. Ezt a szüleim is tudják, mégis előttem hagynak egy macskát, amin keresztüleshetek. Azt hiszem, nem túl fontos nekik, hogy ne hasaljak el, hogy ne törjem össze magam. Nem tudnak belenyugodni a vakságomba. Anyám máig mondogatja, hogy egészen biztos látnék én, ha akarnék, csak lusta vagyok. Nagy csalódás nekik egy ilyen gyerek. Nem ilyet képzeltek. Semmi becsületem nincs a családban, mert vak vagyok, ráadásul nem dohányzom, nem iszom, nem járok nők után, és nem tépem a számat, hogy hány nőt és hányszor... Gyerekkoromtól erre a durva légkörre emlékszem... Apámék nagyon nehezen indultak az életben. Anyámnak hét, apámnak négy osztálya volt csak, segédmunkásként dolgoztak mindketten. Apám mindig oda ment dolgozni, ahol egy kicsivel többet tudott keresni. A ház, amiben laktunk, nagyon alacsony építésű régi vályogház volt. Nagypá-

mékkal és apu egyik testvérével laktunk közös portán. Három család tengődött az udvarban, pedig a porta nem volt még negyven négyzetméter sem. Nekünk csak egy szobánk volt, a konyhán már nagyapámékkal közösködtünk. Örökös sűrűdások között éltünk. Nagyapám nagyon sokat ivott. Talán a szegénység miatt is... Nem tudom... Később az ivás apámra is átragadt. Egyébként elég jól kerestek a szüleim. Apám minden munkát megragadott, azonkívül nagyon sokat üzletelt. Örökké disznót vágott, télen-nyáron... Megvette a malacot, levágta, feldolgozta, eladta. De állandó rettegésben éltünk. Ellentétek voltak nagyapámék, és ellentétek voltak apám és a testvére között. Napirenden voltak a veszekedések, durvaságok, verekedések. Általában nagyapám kezdte a balhét nagyanyámmal, aztán beleszólt az egyik testvér, védte a mamát, beleszólt a másik testvér, védte a papát végül egymásnak estek... Évekig. Amikor iskolás lettem, vettünk egy lakást a lakótelepen. Itt már főleg katonatisztek, tanárok és hivatalnokok gyerekeivel játszottam. Játszópajtásaimnak is,

meg az iskolában is hazudnom kellett arról, hogy hol van apám. Ugyanis suttén volt. Verekedésért. Hol egy súlyos testi sértés, hol egy könnyű testi sértés... Apám már nagyon sokat ivott. Mindig a család elé helyezte az ivócimborákat. Amíg tartott a pénze, nagy volt a barátság, utána meg jött a verekedés. Apám nem valami gyenge kötésű ember, ha valahová odatette az öklét, abból baj lett.

Néha még a kést is használta. Olyan hat-nyolc hónapokat ült. Többször is. Én pedig azt mondtam mindenkinek, hogy kiküldetésben van. Vagy azt, hogy iskolán van. Sohasem értettem a szüleimet: ha az egyiknek jókedve volt, a másik biztosan elrontotta. És apám állandóan féltékenykedett. Durváskodott. Micsoda nagyjelentek voltak! Éjszaka hazajött ittasan, kezdődött a veszekedés, a verekedés... A család szemében mégis ő volt az ember. A férfi. Én pedig a senki. Az egész rokonságon olyan, mint a szüleim... Illetve majdnem az egész: Imre bácsiék nem olyanok. Mégis jó, hogy eljöttem.

Imre bácsival kijárok a tóra, segíték neki, a-

mit meg kell fogni a ház körül, megfognom. Még mosogatni is szoktam. Panika helyett: hadd melegítse a lidérctojást...

Zene.

SZATKONY: /izgatott hangon/ Itthon van Imre?

PERGÉNÉ: Kint lehet a tavon.

SZATKONY: /fut/ Köszönöm.

PERGÉNÉ: Jó nagyot kiáltson!

SZATKONY: /liheg/ Imreeee! /vár/ Imreeeee!
Imreeeeeeee!

PERGE: /halkan megszólal mellette/ Mi van?

SZATKONY: /megijed/ Huj, az anyád ne sirasson, te itt vagy?

PERGE: /előjön/ Itt hűsöltem a fűzfa kontya alatt.

SZATKONY: /idegesen/ Van... Megjött... Azért bicikliztem ki hozzád... A cserép... Megjött a cserép...

PERGE: Van egy cigarettád?

SZATKONY: Van: /csörgés/ De nincs fuvar... Pedig most megjött... Most vehetnék...

Ideadnád?...

PERGE: Van tüzed?

SZATKONY: Van. /rágyujtás/ Na, szóval... Érted:
... Adod?

PERGE: /nagyokat slukkol a cigarettából,
hallgat/

SZATKONY: /türelmetlenül/ Na?

PERGE: /pöfékel/ Jó ez a cigaretta.

SZATKONY: Jó.

PERGE: Jobb, mint a füstszűrős.

SZATKONY: Jobb.

PERGE: /pöfékel/ Gyönyörű időnk van.

SZATKONY: Az,

PERGE: Na de milyen legyen augusztusban?

SZATKONY: /egyre türelmetlenebbül/ Hát igen...

PERGE: A jövő héten is ilyen idő lesz.

SZATKONY: Aha.

PERGE: Mondta a rádió.

SZATKONY: Mondta?

PERGE: Mondta. Ma reggel.

SZATKONY: Elhiszem.

PERGE: Hát igen.

SZATKONY: Na...

- PERGE: Na, mondom, amúgy elég bolond az időjárás.
- SZATKONY: Az.
- PERGE: Még csuda, hogy nyáron nyár van.
- SZATKONY: Igen.
- PERGE: Dehát úgy a jó: nyáron nyár, télen tél.
- SZATKONY: /kétségbeesetten nyögi/ Ideadod vagy nem?
- PERGE: /csodálkozik/ Mit?
- SZATKONY: A szekeret.
- PERGE: A szekeret?
- SZATKONY: Azt. Meg a lovakat.
- PERGE: Értem. /pöfékel/
- SZATKONY: Mondjad már!
- PERGE: Még nem mondtam?
- SZATKONY: Nem.
- PERGE: Érdekes.
- SZATKONY: Mi?
- PERGE: Azt hittem, már mondtam.
- SZATKONY: Nem.
- PERGE: /pöfékel/ Pedig megesküdtem volna rá.
- SZATKONY: /kirobban/ Adod vagy nem?

PERGE: A szekeret?

SZATKONY: Azt.

PERGE: A lovakkal?

SZATKONY: Azokkal.

PERGE: Miért nem ezzel kezdted?

SZATKONY: /nem bírja tovább/ Hogy a pokolban süssék ki azt a kevés zsirodat...

PERGE: /nevet/ Tán valami építőanyagot vennél a házadhoz? Minden szót harapófogóval kell belőled kihúzni...

SZATKONY: Öntsék ki a számat cementtel, ha még egyszer köszönök neked!...

PERGE: /kiabál/ Mityűr! Mityűr! Gyere csak! Gyere gyorsan, mert sose épül fel ennek a Szatkony Józsinak a háza...

SZATKONY: Kiváncs, hogy legyen egy hatemeletes házad és ne legyen benne lift, és a görcs rángasson le meg fel...

PERGE: /röhög/ Asszony! Hozzá! egy kis bort, hátha attól megeredne ennek az embernek a nyelve! Csak szégyenlősködik itt, nem mondja, hogy mit akar...

SZATKONY: Törjön el a lábam, ha még egyszer keresni akarlak!

PERGE: /hánotázik/ Gyere, Mútyúr, felöködjük a Józsi biciklijét a kocsira, aztán megyünk a városba, hazavisszük neki a cserepet...

SZATKONY: Ó, hogy a kutya vonítson el az ilyen ember felett!

PERGE: /egyre jobban élveszi/ Olyan ez, mint egy szűzlány: csak kérieti magát. Alig tudtam rábeszélni, hogy vigye el a kocsit meg a lovakat...

SZATKONY: Jaj, hogy a gulya legeljen feletted, te... te...

PERGE: /röhög/ Te meg gyalog jössz? Ugorjál fel, cimbora, hát nekad nem sírgős az a cserép?

SZATKONY: Hogy az a vén... /már nevet/

PERGE: Gyia te! /nevetnek/

Zene

PANKA: /csenget/ Ugye, milyen jól biciklizek?

MÚTYÚR: Nagyon jól biciklizel.

PANKA: Pedig félkézzel vezetek!

MÜTYÜR: Nagyon ügyes vagy.

PANKA: Most már leszálllok.

MÜTYÜR: Jó.

PANKA: Mütyür! Szeretnéd, ha elvinnélek a buvóhelyemre?

MÜTYÜR: Nagyon szeretném.

PANKA: Add ide a kezéd! Nincs messze.

MÜTYÜR: Ez a te titkos buvóhelyed?

PANKA: Igen. Itt van a tó mellett, a nád közepén. Egy kis sziget. Olyan, mint egy kis sziget.

MÜTYÜR: Biztos nagyon szép.

PANKA: Nagyon szép. Már ott is vagyunk. Vigyázz, mert egy keskeny ut vezet be a szigetemre! Kapaszkodj belém, jó?

MÜTYÜR: Jó.

PANKA: Ne félj, ha kikél majd a lidércem, ő vigyáz rád ezen az úton! Ő majd nagyon ügyesen tud téged vezetni.

MÜTYÜR: Te is nagyon ügyesen vezetsz, Panka. És én már különben is elutazom haza, mielőtt kikél a lidérc.

- PANKA: De visszajössz, ugye?
- MÜTYÜR: Hát...
- PANKA: /kérleli/ Gyere már vissza!
- MÜTYÜR: Na, jó visszajövök.
- PANKA: Görbülj meg, ha nem?
- MÜTYÜR: Görbüljek meg, ha nem jövök vissza!
- PANKA: Akkor jó... Ülj le ide! Le is fekludhetsz. Nem vagy álmos? Nem akarsz aludni?
- MÜTYÜR: Nagyon álmos vagyok.
- PANKA: Aludjál! Énnekem be kell mennem mosogatni és törülgetni, utána meg leves-tésztát csinálunk édesanyámmal, de majd jövök, jó?
- MÜTYÜR: Jó.
- PANKA: Ne félj egyedül!
- MÜTYÜR: Nem félek.
- PANKA: /elindul/ Nehogy sírjál!
- MÜTYÜR: Nem sírok, ne félj! /jó ideig csend van, csak a vízimadarak hangját hallani/
- RÓZSI: /sugva/ Mütyür! Mütyür!
- MÜTYÜR: Ki az?

RÓZSI: Én vagyok az, Rózszi...

MÜTYÜR: Ki az a Rózszi?

RÓZSI: Én egy cigánylány vagyok.

MÜTYÜR: Ismerlek?

RÓZSI: Nem én is csak a kocsmában láttalak.

MÜTYÜR: A Gyarlóban?

RÓZSI: Ott. A rokonod neked ez a halász?

MÜTYÜR: Igen. Miért jöttél ki?

RÓZSI: Mert tetszel. Szép magyar gyerek vagy.

MÜTYÜR: Komolyan?

RÓZSI: Vakuljak meg, ha nem igaz!

MÜTYÜR: Elöttem ne mondj ilyet!

RÓZSI: Jó. Te nem látsz?

MÜTYÜR: Nem.

RÓZSI: Kár.

MÜTYÜR: Megtapogathatom az arcodat?

RÓZSI: Meg. Akárhol megtapogathatsz. Lentebb is.

MÜTYÜR: Úgy érzem, szép vagy.

RÓZSI: Adjad a kezed! Segítek. Voltál már nővel?

MÜTYÜR: Nem.

RÓZSI: Nem voltál szerelmes?

MÜTYÜR: Nem. illetve talán egyszer... Nem

tudom...

RÓZSI: Elmeséled?

MÜTYÜR: Akarod?

RÓZSI: Igen. De közben ne engedj el!

MÜTYÜR: Még gyerek voltam, egyszer lent játszottam a lakótelepen a ház előtt. Volt ott egy kislány, aki nem tudott járni, az anyukája hordta le az ölében hintázni. Verának hívták. Egész délután beszélgettünk, aztán fölmentem hozzájuk. De a többi fiú egy idő után szekált vele, így kerülni kezdtem. Hiába üzengetett már Vera, hogy menjek ki, nem mentem. Egy idő után elmaradt. Néhány hónappal ezelőtt azonban írt. Éppen kórházban voltam. Egy erdész-mérnök olvasta fel Vera levelét. Én már a méteres betűket sem láttam. A szakmunkásképzőt is csak a tanárain jóindulata miatt tudtam elvégezni. Vera gyönyörű levelet írt nekem: úgy sírtunk az erdész-mérnökkel, mint a gyerekek. Nagyon vártam a találkozá-

sunkat. Aztán hazamentem. Órákig beszégettünk. Utána sokat jártam hozzájuk. Nagyon tiszteltem az erejét: kemény akarata volt. Képzeld el egy tizenöt éves nagyon szép lányt, aki két hottal jár. Idegsorvadás van a lábában. Orvosi műhiba miatt. Kiskorában azt hitték, hogy csipőficamos, gipszbe tették. Kétéves korában, mikor levették a gipszet, kiderült, hogy nem az volt a baja, de akkorra már probléma volt a csipőjével, a medencecsontjával. Az a csehszlovákiai csontkovács tette helyre a csipőjét. El kellett törni a medencecsontját is, úgy hozták helyre, de közben már elhaltak az idegek a lábában. Idegátültetéseket végeztek rajta, a mai napig is jönnek a cérnák a lábából.

Jól megértettük egymást. Közben már végeztem a szakmunkásképzőben, már dolgoztam is. És az egyik napon, nem is olyan régen, kaptam Verától egy levelet. Azt írta, hogy ne haragudjak, ő nem ér rá fiúkkal foglalkozni, mert genetikus akar lenni, ez az életcélja. Én is tűzlek magam elé valami célt, és ha majd mindketten elértük, akkor találkozunk. Egy-két hónap múlva kirúgtak

a munkahelyemről is: akkor próbáltam meg az öngyilkosságot...

RÓZSI: /tu'lfütött hangon/ Nem szabad...

MÜTYÜR: Hát...

RÓZSI: Bolond vagy, te szép magyar gyerek...

MÜTYÜR: Miért?

RÓZSI: Mert a halált emlegeted, pedig jobb lenne, ha a markodra hallgatnál.

MÜTYÜR: Hogyhogy?

RÓZSI: Mert az csak az életről beszél ott a mellemen...

MÜTYÜR: Igen?

RÓZSI: /forrón/ Hallgass rá!

MÜTYÜR: /elfűt hangon/ Igen...

RÓZSI: Ugye, jó?

MÜTYÜR: Igen...

Zene, eluszik. Autózúgást hallani...

PANKA: Ide jön ez az autó, édesapám?

PERGE: Majd meglátjuk.

PANKA: Ide jön, mert lassít. Gyere, Mütyür, üljünk le a gát tövébe! Ez úgylis a gát tetején kocsikázik.

A kórsi leáll, ajtócsapódás.

HIVATALNOK: Jónapot!

PERGE: Magának is.

HIVATALNOK: Akadna egy kis hal?

PERGE: Akadni akad. De csak a vízben.

HIVATALNOK: És tudna fogni belőle?

PERGE: Nem kell nekem fogni!

HIVATALNOK: Hogy érti ezt?

PERGE: Olyan jó etetett helyem van nekem, uram, hogy csak megyek, beszórom a kukoricát a csónakba, a halak pedig már ugrálnak is befelé...

PANKA: /kuncog/ /súgja/ Halkan nevéssél, Mityűr! Édesapám nem szereti ezt a nyakkendős embert.

MITYŰR: /súgva/ Most mit csinál a nyakkendős?

PANKA: Töri a fejét. Nem tudja, hogy édesapám konolyan beszél vagy viccel...

PERGE: Maga Kocskorra való?

HIVATALNOK: Nem. Csak most kerültem ide. A tanácslok.

- PERGE: Pestt?
- HIVATALNOK: Igen. Miért?
- PERGE: Gondoltam.
- MÜTYÜR: /súgva/ Kihúzza magát?
- PERGE: Szóval halat vinne?
- HIVATALNOK: Igen. Az elnök elvtársnak. Öt kilót.
- PERGE: Ötöt?
- HIVATALNOK: Ötöt.
- PERGE: Egyben jó lesz?
- HIVATALNOK: /bizonytalanul/ Erre vonatkozó utasítást nem kaptam, de gondolom...
- MÜTYÜR: /súgva/ Mit csinál?
- PANKA: Várja a halat.
- MÜTYÜR: És most?
- PANKA: Csodálkozik.
- MÜTYÜR: Min?
- PANKA: Azon a nagy halon, amit édesapám visz neki.
- PERGE: Ez jó lesz?
- HIVATALNOK: Gondolom, ... Milyen fajta?
- PERGE: Amúr.
- HIVATALNOK: Amúr?
- PERGE: Az. Növényevő.

HIVATALNOK: Hogyhogy növényevő?

PERGE: /nagyon komolyan/ Hát úgy, hogy éjfélkor kimászik a partra legelni.

HIVATALNOK: /tamáskodva/ Igen?

PERGE: Ha meg nem kötném a kutyámat, összemarakodnának.

MÜTYÜR: /halkan nevet, pukkadozik/

PANKA: Csendesesen! /ő is kuncog/

MÜTYÜR: Most mit csinál a nyakkendős?

PANKA: Fél a haltól.

MÜTYÜR: Már fogja?

PANKA: Még nem. Most nyújtja felé édesapám.

PERGE: Engem nem harap meg, mert ismer...

MÜTYÜR: Most mit csinál?

PANKA: Vissza húzza a kezét.

MÜTYÜR: És most?

PANKA: Egy műanyag szatyrot tart a hal alá.

HIVATALNOK: Köszönöm.

PERGE: Kérem.

HIVATALNOK: Azt üzeni az elnök elvtárs, hogy majd elrendezik.

PERGE: Ha...

HIVATALNOK: Viszontlátásra!

MÜTYÜR: /most már hangosan/ Elment?

PANKA: Beült a kocsiba.

/hallatszik, hogy hiába próbál indítani az idegen/

MÜTYÜR: Most mit csinál?

PANKA: Kiszáll.

HIVATALNOK: Be kéne tolni...

PERGE: Be. A vízbe.

PANKA és MÜTYÜR: /hangosan nevetnek/

HIVATALNOK: Nem segítenének?

PERGE: Dehogynem! Amint elrendezte a halat az elnök elvtárs... Na, gyertek Mütyür!

Zene

PERGÉNÉ: Mit álmodtál, Mütyür?

MÜTYÜR: Gyönyörű álmom volt.

PERGÉNÉ: Elmeséled?

MÜTYÜR: El. Tetszik tudni, ezelőtt is álmodtam én, de majdnem mindig állatokkal. Ha mégis emberekkel álmod-

tan, őket sohasem láttam. Viszont az állatokat láttam. Nem túl jól, de láttam. Nem tudom, miért. Az állatokhoz talán több bizalmas volt. Álmomban mindig csak állatokkal beszélgettem. Az emberek hiába beszéltek hozzám, nem válaszoltam. És nem is éreztem őket. De az állatról éreztem, hogy ott van, éreztem a szőrét, láttam a körvonalait. Ma éjjel viszont csak emberekkel álmodtam és láttam is őket.

PERGÉNÉ: Engem is láttál?

MÜTYÜR: Igen. Hosszú piros ruhában tetszett lenni.

PERGÉNÉ: /nevet/ Nahiszen! Jól is néznék ki a tanyán hosszú piros ruhában...

MÜTYÜR: A városban voltunk. Nagyon szép és ünnepléses volt minden. Imre bácsi is szépen kicsípte magát, öltönyben volt. Én is. Sötét öltönyben. Beszélgettünk is.

PERGÉNÉ: És Panka?

MÜTYÜR: Ő is ott volt: mindenki őt tapsolta.

PERGÉNÉ: Miért?
MÜTYÜR: Azt nem tudom.
PERGÉNÉ: Nahát!
MÜTYÜR: Ezt álmódtam...
PERGÉNÉ: Muszáj ma elmenned?
MÜTYÜR: Igen. Megigértén otthon.
PERGÉNÉ: Kár.
MÜTYÜR: Kár.
PANKA: /berobban/ Gyere, Mütyür! Itt van a közelben Petike... Gyere gyorsan!
PERGÉNÉ: /nevet/ Mír megint a madarai... Men-jetek...
PANKA: Gyere, Mütyür! Gyere! Itt van közel. Azért jött, hogy elbúcsúzzon tőled...
MÜTYÜR: Megyek, megyek, de ki az a Petike?
PANKA: Ő az én barátom.
MÜTYÜR: Barátod?
PANKA: Hallod?
MÜTYÜR: Mit?
PANKA: Korr, knorr... Hallod? Kór, knorr...
MÜTYÜR: Hallom. Mi ez?
PANKA: Ez? Petiké.
MÜTYÜR: Ez?

PANKA: Igen. Ott a vízen. A búbosvöcsök. Ő a barátom.

MÜTYÜR: Aha.

PANKA: Ugye szép barátom van?

MÜTYÜR: Szép.

PANKA: Látod? Fehér a nyaka, sötét a búbjá, szürkésbarna a háta. Ez Petike.

/Kis szünet után/

PANKA: Mütyür! Olyan kár, hogy elmész...

MÜTYÜR: Tudod, az én anyukám egyedül van most és vár engem.

PANKA: És kimegy eléd az állomásra?

MÜTYÜR: Igen. Ki fog jönni elém.

PANKA: Biztos?

MÜTYÜR: Egészen biztos.

PANKA: */sírósan/* És ha mégsem, akkor ki vezet haza?

MÜTYÜR: Ne félj, Panka! Biztosan kijön.

PANKA: Mütyür!

MÜTYÜR: Tessék.

PANKA: Mütyür! Én... Én...

MÜTYÜR: Mondjad, Panka!

- PANKA: Én neked adom a lidérctojást. Nemso-
kára kikel...
- MÜTYÜR: Nem lehet, Panka. Ki írja meg akkor a
leckédet?
- PANKA: Én! Majd én megírom...
- MÜTYÜR: De nem lesz aki mosogasson helyetted.
- PANKA: Majd én mosogatok! Nagyon szeretek
mosogatni...
- MÜTYÜR: De mindig egy ilyen lidércre vágytál...
- PANKA: Lesz másik... Mifelénk rengeteg li-
dérctojás van! És azt akarom, hogy ez
a lidérc a tied legyen.
- MÜTYÜR? Miért?
- PANKA: Ő majd átvezet az úton, akkor is, ha
anyukád nem lesz ott. Fogadd el...
- MÜTYÜR: Hát jó... Köszönöm, Panka.
- PANKA: Tedd a hónod alá!
- MÜTYÜR: Máris teszem. Így ni...

/szekérszörgés közeledik/

- PANKA: Vigyázz rá!
- MÜTYÜR: Vigyázok, ne félj!
- PERGE: A szekér előállt! Indulnunk kell. /ki-

ált/ Asszony!

PERGÉNÉ: Jövök!

PERGE: Gyorsan egy puszit Mutyürnek, Panka!

PANKA: /megpuszítja/ /súgja/ Emlékszel a fürjekre? Janikára és Teruskára...

MÜTYÜR: /súgva/ Igen.

PERGÉNÉ: Vigyázz az úton, Mutyür!

PERGE: Add a kezed, Mutyür, segíték! Ugy...

PANKA: Szia, Mutyür!

MÜTYÜR: Szia, Panka!

PERGE: Gyia, te!

PANKA: /kiabál/ Mutyür! Prübrü-prübrü...

MÜTYÜR: Pity-palaty...

PANKA: Prübrü-prübrü...

MÜTYÜR: Pity-palaty...

PANKA: Prübrü-prübrü...

MÜTYÜR: Pity-palaty...

Lassan elhal a hangjuk, elhal a szekérszörgés.

Csak a fürjek szavát hallani.

TISZTELT OLVASÓ!

Miután megismerte a kötet szerzőit és alkotásait, szenteljen néhány pillanatot a kiadvány megjelenésének két "apró" mozzanatára:

1. A szolnoki Építőipari Szövetkezet,
a Kőolajkutató Vállalat,
a Lenin Mg. Termelőszövetkezet /Tiszagyenda/,
a martfői Tisza Cipőgyár és
a Tiszamenti Vegyiművek Művelődési Központja
anyagi támogatással járult hozzá a mű kiadásához.
Illesse elismerő köszönet áldozatvállalásukat.

2. A kötet kiadását pályázati felhívás előzte meg. Köszönetet mondok mindazoknak a munkájáért, akik közreműködtek a pályázat meghirdetésében, a pályaművek elbírálásában és a kötet gondozásában.

Kísérje munkájukat az olvasó elismerése.

Szolnok, 1988. március 21.

Nyáry László
a TIT Szolnok Megyei Szervezetének
titkára

TARTALOM

ELŐSZÓ	3
VERSEK	
DONKÓ LÁSZLÓ Vakdűlő - Versciklus -	
Prolibarátom - K A-nak -	9
Vakdűlő	11
Cifra Paloták	14
Túl Ázsián	16
Eljáró	18
Apai nagyanyám	19
Őszi szonett	21
Esti Ars Poetica	22
JENEI GYULA	
Isten is idegen	25
Sinka István emlékére	26
Tíz szó Kosztolányinak	27
Ladányi Mihály halálára	29
Malomidő	31
Temetőben	32
Esőben, szélben is	33
Van valami	34

Tél a tanyán	36
Őszi szonett	37
Vándorstrófák	38
Bitang vagy! S én hagytalak...	39
Csigabáz	41

SZENTI ERNŐ

Mondóka	45
Ha valamit nagyon akarsz	46
Verssé állt össze	47
Négysoros	48
Kifakult folytonosság	49
Hajtűkanyar	50
Summa	51
Metafizikus szavak	52
Láttelel	53
Egytől négyig	54
Tíz és húsz között	55
Margóra írt sorok	57
Lenyomat	58
Vészkijárat	59
A vers	60
Kleptomániás pillanat	61

Ha hiszel nekem	62
Szekvenciák I	63
Szekvenciák II	64
Szekvenciák III	65
Nevek említése nélkül	66
Lehet, de minek	67

ZSOVÁK LÁSZLÓ

Példa	71
Érvek a jövő mellett	72
Mérték	73
Újrakezdés	74
Feladat	75
Cselédek örökén	76
Félig szabadon	77

NOVELLÁK

KÖRMENDI LAJOS

A mosoly	83
----------	----

JENEI GYULA

Apró képek az írás ürügyén	93
----------------------------	----

HANGJÁTÉK

KÖRMENDI LAJOS

A vakáció	103
-----------	-----

